

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1 9 6 6

Š T E V. 3

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

Apostolska konstitucija Paenitemini	65
Alojzij Košmerlj, II. vatikanski koncil o duhovnikih	72
Janez Grile, Razmere v Venezueli	78
Odšli so pred nami	83
Duhovniške novice	84
Splošne verske vesti	92

POVERJENIKI

Kanada: Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str, Quincy, Illinois, USA.

Italija: Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Fore Traiano, 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Msgr. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 10, Gorizia.

Avstrija: Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Uprava: Rode Jurij, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

Naročnina: Za Argentino in Čile 520 argentinskih pesov. Za U. S. A. 4 dolarje. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 4 dolarjev. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štípendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba štiri svete maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namení zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO XIII.

1966

ŠTEV. 3

Apostolska konstitucija Paenitemini

PAVEL ŠKOF

služabnik božjih služabnikov v večem spomin

„Spokorite se in verujte evangeliju.“¹ Zdi se nam, da moramo ponoviti te Gospodove besede sedaj, ko je II. vaticanski vesoljni cerkveni zbor prišel do srečnega zaključka in je Cerkev s prožnejšim korakom ubrala svojo pot. Med važnimi in nujnimi vprašanji, s katerimi se ukvarjamo po naši pastirski službi, po našem mnenju ni na zadnjem mestu dolžnost, da vse naše sinove in tudi vse ljudi z verskim čutom poučimo, kaj pomeni božja zapoved o pokori in kako važna je. K izpolnitvi te dolžnosti nas nagiba globlje spoznanje narave Cerkev in njene zveze s svetom, do česar nam je pripomogel koncil.

Med koncilom je namreč Cerkev, ki si je prizadevala spoznati lastno skrivnost v vsej širini pretehtala svojo naravo. Prodrla je v notranjost prvin svoje narave, ki so božje in človeške, vidne in nevidne, časne in večne. Predvsem je premotrila tiste vezi, ki jo vežejo s Kristusom in njegovim odrešilnim delom. V jasnejšo luč je postavila dolžnost, ki veže vse njene člane, da namreč sodelujejo pri Kristusovem delu tudi glede zatajevanja.² Razen tega je prišla Cerkev vedno bolj do zavesti, čeprav naj bi bila po božji zamisli brez madeža in gube,³ da jo vendarle sestavljajo ljudje, ki se lahko omadežujejo in se morajo zato neprestano spreobračati nazaj k Bogu in se obnavljati,⁴ ne samo notranje in osebno, ampak tudi zunanje in občestveno.⁵ Končno je Cerkev natančneje pregledala svojo vlogo v zemeljski državi.⁶ Videla je, da je njeno poslanstvo v tem, da ljudi uči, kako naj pravilno uporabljajo zemeljske dobrine in sodelujejo pri posvečenju sveta; istočasno pa je njena naloga, vzpodbujati sinove k tisti zveličavni odpuščenju, ki jih na njihovem potovanju proti nebeški domovini varuje, da se ne bodo navezovali na zemeljske reči.⁷

Iz teh nagibov hočemo danes ponoviti našim sinovom besede, ki jih je Peter spregovoril v svojem prvem pobinkoštnem govoru: „Delajte pokoro... v odpuščenju svojih grehov.“⁸ Obenem pa želimo še enkrat ponoviti vsem narodom na svetu povabilo sv. Pavla v Listri: „Spreobrnite se k živemu Bogu!“⁹

Cerkev, ki je na koncilu z večjo pozornostjo pregledala svoje odnose ne samo do ločenih bratov, ampak tudi do nekrščanskih verstev, je z veseljem ugotovila, kako imajo skoro povsod pokoro zelo v časti, bodisi da je tesno povezana

z notranjim verskim žutom, ki prešinja življenje najstarejših narodov, bodisi da dobi bolj točne oznake pri bolj razvitih in z napredkom kulture povezanih verstvih.²⁰

Pokora v stari zavezi

V stari zavezi se vedno jasneje poudarja religiozni smisel pokore. Tudi takrat, ko se ljudje k pokori zatečejo v glavnem zaradi greha, da bi potolažili božjo jezo,²¹ ali ob velikih nesrečah,²² ali ko grozijo velike nevarnosti,²³ ali pa zato, da bi dobili od Boga pomoč,²⁴ moremo vendarle ugotoviti, da zunanje dejanje pokore spremlja notranje stanje spreobrnjenja k Bogu, pri čemer se duh odtrga od greha in z novim poletom naravna k Bogu.²⁵ Ljudje si pritrjujejo v jedi in se odpovedujejo premoženju (postu so navadno dodajali še molitve in hvalnice k Bogu ter miloščino²⁶) tudi še potem, ko je bil greh odpuščen in ko ne prosijo več Boga za kako milost. Postijo se in so oblečeni v raševino, da „svoje duše“ pokorijo,²⁷ da se vržejo pred Gospodom na obraz,²⁸ da obrnejo svoj obraz k Bogu,²⁹ da bi Boga lažje iskali z molitvijo,³⁰ da bi boljše umeli, kar je božjega,³¹ da bi bili pripravljene na srečanje z Bogom.³²

Pokora je torej že v stari zavezi pobožno in vsakomur osebno dejanje, katerega cilj je, Boga ljubiti in se izročiti. Ne postimo se sebi na ljubo, ampak zaradi Boga.³³

Takšna mora biti vsaka pokora tudi v obredih, ki jih določa in ureja zakon. Kadarkoli se to ni zgodilo, se Gospod pritožuje nad svojim ljudstvom: „Vi se dandanes ne postite tako, da bi se slišal vaš glas na višavi.“ „Pretrgajte svoja srca in ne svojih oblačil, vrnite se h Gospodu, svojemu Bogu.“³⁴

Tu v stari zavezi ne manjka socialnega (družbenega) vidika pokore: spokorni starozavezni obredi niso samo izraz skupne zavesti greha, ampak dejansko predstavljajo pogoj za pripadnost božjemu ljudstvu.³⁵

Dalje lahko ugotovimo, da se pokora dejansko pojavlja že pred Kristusom kot sredstvo in znamenje popolnosti in svetosti. Primerjaj Judito,³⁶ Daniela,³⁷ prerokinjo Ano in toliko drugih izbranih duš, ki so služile Bogu noč in dan v postu in molitvi³⁸ in to z veseljem in radostjo.³⁹

Iz stare zaveze je končno razvidno, kako so pravični ljudje stare zaveze z osebno pokoro zadoščevali za grehe vsega občestva. Izmed teh je omembe vreden Mojzes, ki se je štirideset dni postil, da bi potolažil Gospoda zaradi grehov nezvestega ljudstva;⁴⁰ tako se nam predvsem predstavlja podoba Jahvejevega služabnika, ki je nase vzel naše trpljenje in ki je Gospod nanj naložil nas vseh pregrehe.⁴¹

V novi zavezi

Vse to pa je bilo le znamenje prihodnjih dobrin,⁴² kajti pokora, ki je potreba notranjega življenja, in je predmet posebne zapovedi božjega razodetja, dobi v Kristusu in Cerkvi povsem nov in pomenljiv pomen.

Kristus, ki je v svojem življenju to, kar je učil, vedno tudi izvrševal, je pred nastopom svoje službe prebil štirideset dni in štirideset noči v postu in molitvi in začel svoje javno poslanstvo z veselim oznanilom: „Kraljestvo božje se je približalo,“ Temu pa je takoj dodal: „Spokorite se in verujte evangeliju!“⁴³ Te besede so nekak povzetek in vsebina vsega krščanskega življenja.

V kraljestvo, ki ga oznanja Kristus, je mogoče vstopiti samo po „metanoi“ (spreobrnitvi), to je po takšni notranji spremembi vsega človeka, da ta začne

misliti, soditi in živeti v svetosti in ljubezni do Boga, ki nam ju je slednjič razodel Sin, in sta nam bili v polnost podeljeni.²¹

Povabilo božjega Sina k spreobrnitvi (metanoia) je še toliko bolj nujno, ker nas ne vabi samo z besedo, ampak nam daje tudi zgled. Kristus je dal namreč spokornikom najlepši zgled, ker je hotel trpeti, ne za svoj greh, ampak za grehe drugih.²²

Deležni moramo postati Kristusovega trpljenja

Kristus človeka razsvetljuje z novo lučjo in tako človek spozna božjo svetost in hudobijo greha.²³ Kristusova beseda mu prinaša sporočilo, ki ga vabi k spreobrnjenju in mu daje odpuščanje grehov. Te darove človek v polnosti prejme pri krstu, ki človeka upodobi Kristusovemu trpljenju, smrti in vstajenju,²⁴ da je pod pečatom te skrivnosti vzvišeno vse njegovo življenje.

Zato mora vsak kristjan pri hoji za božjim Učiteljem zatajiti sam sebe, vzeti svoj križ in biti deležen Kristusovega trpljenja; in ko je tako spremenjen v podobo njegove smrti, je sposoben zaslužiti slavo vstajenja.²⁵ Zato odslej ne sme več živeti sebi, ampak Bogu,²⁶ ki ga je vzljubil in sam sebe zanj dal,²⁷ živeti pa mora tudi za brate, da „dopolnjuje na svojem mesu, kar nedostaja bridkostim Kristusovim za njegovo telo, ki je Cerkev“.²⁸

Razen tega je pokora siehernega vernika povezana z vsem občestvom, ker je Cerkev povezana s Kristusom z najtesnejšimi vezmi; vernik prvega daru spreobrnjenja (metanoia) ne prejme samo pri krstu, ampak isti dar se v Cerkvi v grešnih udih obnovi in okrepi v zakramentu pokore. „Tisti, ki pristopajo k zakramentu pokore, prejmejo od božjega usmiljenja odpuščanje Bogu prizadejane žalitve in se hkrati spravijo s Cerkvijo, ki so jo z grehom ranili in katera se z ljubeznijo, zgleodom in molitvami trudi za njihovo spreobrnjenje“.²⁹ V Cerkvi postane končno majhno spokorno delo, ki je pri spovedi naloženo posameznim spokornikom, na poseben način deležno neskončnega zadoščanja Kristusovega. Spokornik pa more po splošnih določbah Cerkve zakramentalnemu zadoščevanju dodati še druga svoja dela in trpljenje.³⁰

Tako se dogaja, da služba „umiranja“ Gospodovega, ki ga vedno s seboj nosimo na duši in telesu,³¹ prodira v vsakem času in na vse načine v celotno življenje krščenega človeka.

Tudi telesna askeza je prava pokora

Predvsem notranji in religiozni značaj pokore, čeprav je ta odličnejši in zbuja v Kristusu in v Cerkvi nove oblike, pa vendarle niti ne izključuje niti ne zožuje zunanje plati te kreposti, ampak v naših časih še posebej govori o njeni nujnosti.³² Zato Cerkev, ki zna brati znamenja časov, poleg posta in zdržka išče vedno tiste nove oblike pokore, ki so v raznih dobah bolj primerne in prilagojene istemu cilju.

Prava pokora pa v nobenem času ne more biti brez telesne askeze, ki vsebuje tudi mrtvenje telesa. Célo naše bitje, duša in telo, še celo brezumna narava, kot pogostno spominja sveto pismo,³³ mora dejansko sodelovati pri tem svetem dejanju, s katerim stvarstvo priznava božjo svetost in veličastvo.

Razen tega je še bolj vidna potreba telesnega zatajevanja, če se ozremo na slabotnost človeške narave, ker se po Adamovem grehu meso bori zoper duha in duh zoper meso.³⁴ Taka vaja v mrtvenju telesa, ki je daleč proč od

kakršne koli oblike stoicizma, ne obsoja človeškega telesa, ki si ga je privzel sam božji Sin.⁴⁸ Še več. Cilj mrtvenja je osvoboditev človeka,⁴⁹ ki se pogosto čuti zvezanega⁵⁰ zaradi poželjivosti po čutnem delu svojega bitja. Po telesnem postu⁵¹ dobi človek nazaj moč, „da se dostojanstvo človeške narave, ki ga je ranila nezmernost, obnovi po gorečnosti zdravilnega pritrgovanja.“⁵²

V novi zavezi in v zgodovini Cerkve se kljub temu, da se dolžnost pokore utemeljuje predvsem s prisposodbljanjem trpečemu Kristusu, dokazuje s posebnim vnemo nujnost tiste askeze, ki kroti telo in ga devlje v sužnost, sklicujoč se pri tem na zgled Kristusa samega.⁵³

Proti preveč zunanji obliki, iz katere odseva farizejski duh, so v novi zavezi po zgledu božjega Učitelja apostolski očetje in papeži odkrito obsodili vsako zgolj zunanjo obliko pokore. Notranja vez, ki se v pokori spleta med zunanjim dejanjem, notranjim spreobrnjenjem, molitvijo in delom ljubezni, je poudarjena in na široko razpredena v liturgičnih besedilih vseh časov.⁵⁴

Prestovoljna vaja v zunanji pokori

Cerkev sicer zelo poudarja prvenstveno nadnaravne in religiozne vrednote pokore, ki tudi sodobnemu človeku zelo pomagajo k spoznanju, kaj je Bog, kakšne pravice ima on do človeka, kakšno odrešenje nam je prinesel Kristus,⁵⁵ vendar pa kljub temu vernike opominja, da naj notranje spreobrnjenje duše združujejo z zunanjimi deli telesnega zatajevanja.

a) Najprej Cerkev zahteva, da vsi izvršujejo krepost pokore s tem, da stalno opravljajo svoje stanovske službe in potrpežljivo prenašajo nadloge zemeljskega življenja, ki so združene z vsakdanjim delom, kakor tudi negotovost položaja, ki vznemirja srce z zaskrbljenostjo.⁵⁶

b) Tisti člani Cerkve, ki jih stiskajo nadloge, bolezni, revščina in druge stiske, ali pa „zaradi pravice preganjanje trpe“, se opominjajo, naj se navadijo svoje bolečine potrpežljivo združevati s Kristusom. Tako ne bodo samo v polnejši meri izvrševali dolžnost pokore, ampak si bodo zaslužili tudi življenje v milosti, bratom in sebi pa v evangeliju obljubljeno blaženost.⁵⁷

c) Dolžnost zatajevanja morajo bolj izpolnjevati duhovniki, ki so po neizbrisnem znamenju tesneje povezani s Kristusom, in pa tisti, ki imajo zaobljubo evangeljskih svetov, da bi bolj od blizu hodili za Gospodom, ki je sam sebe izničil, in si lažje in uspešneje prizadevali za popolno ljubezen.⁵⁸

Vse vernike brez razlike pa Cerkev opozarja na eno: da namreč poleg težav in stisk, ki jih nudi vsakdanje življenje, svoje telo zatirajo še s kakimi prostovoljnimi dejanji zatajevanja in tako spolnijo božjo zapoved o pokori.⁵⁹

Da bi svoje sinove spomnil na zapoved pokore in vnema k izpolnjevanju te zapovedi, je sklenil apostolski sedež preurediti spokorno disciplino tako, da bo prilagojena sodobnim potrebam.

Prepuščamo pa skrbi in modrosti škofov, zbranih na zborih ali konferencah, da spričo poznanja svojih krajev in ljudi izdajo določbe, ki bodo učinkoviteje vodile k cilju. Kar pa je tu določeno, mora ostati nespremenjeno.

Predvsem hoče Cerkev povedati, da so trije, že prastari načini, na katere moremo zadostiti božji zapovedi o pokori, namreč molitev, post in miloščina. Čeprav je Cerkev predvsem poudarjala zdržek od mesa in post. Načini te pokore so skupni vsem starostnim dobam; v našem času pa navajajo različne vzroke zaradi katerih je zaradi različnih krajevnih okoliščin bolj nujen en način pokore kakor pa drug.⁶⁰ Pri narodih, ki uživajo večjo mero ekonomskih dobrin, je treba

predvsem poudarjati zatajevanje, da se ne bodo ravnali po tem svetu,⁶¹ obenem pa je treba opominjati k pričevanju ljubezni do bratov, ki prebivajo tudi v daljnih deželah, pa jih stiskata revščina in lakota.⁶²

Pri narodih pa, ki živijo v bolj skromnih življenjskih okoliščinah, bo Bogu bolj všeč in ljubo ter članom Kristusovega telesa bolj koristno, če ljudje ne opustijo priložnosti za izboljšanje družbenih pogojev, svoje težave pa Bogu darujejo v molitvi, pobožno in tesno povezani s Kristusovimi bolečinami.

Ko zato Cerkev tam, kjer je to mogoče obdržati, ohranja glede zunanje pokore navado, ki je bila toliko stoletij po cerkvenem pravu določena, tudi kar zadeva zdržek od mesa in post. Obenem pa hoče s svojimi določbami poveljaviti tudi druge načine pokore tam, kjer se bo škofovskim konferencam zdelo potrebno nadomestiti zdržek in post z molitvijo in deli usmiljenja.

Da bi pa bili vsi verniki združeni pri skupnem opravljanju pokore, apostolski sedež določa nekatere spokorne dneve in čase,⁶³ ki v cerkvenem letu bolj izražajo velikonočno Kristusovo skrivnost,⁶⁴ ali pa jih zahtevajo posebne potrebe Cerkve.⁶⁵

Zato se razglša in odloča naslednje:

I. — § 1. Vsi verniki so po božjem zakonu dolžni delati pokoro.

§ 2. Ko ostanejo nedotaknjena pooblastila pod št. VI. in VII. glede pokore, naslednjimi določbami.

II. — § 1. Štiridesetdanski post obdrži svoj spokorni značaj. Dnevi pokore, ki jih je **obvezno** treba držati v vsej Cerkvi, so vsi petki in pepelnična sreda ali pri različnih drugih obredih prvi dan velikega posta; to v bistvu **veže pod smrtnim grehom**.

§ 2. Ko ostanejo nedotaknjena pooblastila pod št. VI. in VII. glede pokore, ki jo je treba opravljati te dni, bodi zdržek vse petke, če ni ta dan zapovedan praznik; zdržek in post pa na pepelnično sredo, ali pri drugih obredih na prvi dan velikega posta, in v petek na dan trpljenja in smrti Jezusa Kristusa.

III. — § 1. Zakon zdržka prepoveduje uživanje mesa, ne pa jajc, mlečnih izdelkov in kakršne koli zabele, tudi živalske.

§ 2. Zakon posta določa, da se le enkrat na dan do sitega najemo; ne prepovedujejo pa nekaj hrane zaužiti zjutraj in zvečer; glede kakovosti in količine jedi se je treba držati po odobreni krajevni navadi.

IV. Zakon zdržka veže vse tiste, ki so spolnili 14. leto starosti; post (pritrgranje v jedi) pa veže vse od izpolnjenega 21. leta do začetega 60. leta. Glede mladoletnih pa naj dušni pastirji in starši posebej skrbijo, da jim bodo privzgojili pravi čut za pokoro.

V. Odpravljeni so vsi privilegiji in indulti, bodisi splošni bodisi posebni. Ne spreminjajo se pa s temi odredbami zaobljube katere koli fizične ali pravne osebe, kakor tudi ne konstitucije ali pravila katerega koli reda ali potrjene ustanove (instituta).

VI. — § 1. V skladu s koncilskim odlokom „Kristus Gospod“ o pastirski službi škofov v Cerkvi št. 38, 4 spada v pristojnost škofovskih konferenc naslednje:

a) iz upravičenega razloga post lahko preložijo, upoštevati pa morajo vedno štiridesetdanski post;

b) določijo lahko drugačne oblike pokore, zlasti še dela usmiljenja in pobožne vaje, ki zdržek in post nadomestijo v celoti ali delno.

§ 2. Kar bodo škofovske konference o tem določile, naj zaradi vednosti sporočijo apostolskemu sedežu.

VII. Nespremenjena ostanejo pooblastila o podeljevanju spregledov, ki pripadajo posameznim škofom po določilu istega odloka „Kristus Gospod“ v št. 8, b). Zupniki pa morejo iz upravičenega vzroka in upoštevaje ordinarijeva določila, post in zdržek spregledati ali zamenjati v druga dobra dela posameznim vernikom ali posameznim družinam; isto more tudi predstojnik duhovniškega reda ali ustanove glede svojih podrejenih.

VIII. V vzhodnih Cerkvah ima pravico določiti dneve posta in zdržka po določbi poncilskega odloka „O vzhodnih katoliškim Cerkvah“ št. 23 patriarh s sinodo ali pa najvišja oblast vsake Cerkve s koncilom hierarhov.

IX. — § 1. Zelo je želeti, da bi škofje in drugi dušni pastirji poleg pogostnejšega prejetja zakramenta pokore pospeševali v zadoščevanje ali prošnje tudi izredna spokorna dela, zlasti še v postnem času.

§ 2. Vsem vernikom pa se zelo priporoča, da se iskreno prepojijo s krščanskim spokornim duhom, ki jih bo še bolj podžigal k delom pokore in usmiljenja.

X. — §. Te določbe, ki se proti običaju objavljajo v dnevniku „Osservatore Romano“, bodo stopile v veljavo na pepelnico tega leta, to je 23. tekočega meseca.

§ 2. Kjer so bili doslej v veljavi posebni privilegiji in indulti, tako splošni kot krajevni katere koli vrste, naj se obdrži vmesna doba šestih mesecev od dneva objave.

Želimo, da te odločbe in predpisi ostanejo trdni in učinkoviti sedaj in v bodočnosti, kljub konstitucijam in odredbam, v kolikor je potrebno, ki so jih izdali naši predniki, in kljub drugim predpisom, ki bi bili vredni, da bi jih posebej omenili in odpravili.

Dano v Rimu, pri Sv. Petru, dne 17. februarja 1966, v tretjem letu našega papeževanja.

PAVEL VI.

OPOMBE

¹ Mk 1, 15.

² Prim. koncilsko konst. o Cerkvi „Luč narodov“, št. 5.

³ Prim. Ef 5, 27.

⁴ Prim. konst. „Luč narodov“, št. 8.

⁵ Prim. konst. o sv. bogoslužju, št. 110.

⁶ Prim. past. konst. „Cerkev v sodobnem svetu“, št. 40.

⁷ Prim. 1 Kor 7, 31; Rim 12, 2. Prim. odlok o ekumenizmu, št. 6. Prim. „Luč narodov“, št. 8, 9. Prim. konst. „Cerkev v sodobnem svetu“, št. 37, 39 in 93.

⁸ Apd 2, 38.

⁹ Apd 14, 14; prim. nagovor Pavla VI. v OZN 4. 10. 1965, AAS 57, 1965, 885.

¹⁰ Prim. izjavo „O odnosu do nekrščanskih religij“, št. 2.

¹¹ Prim. 1 Kralj 7, 6; prim. 3 Kralj 21, 20; 21, 27; prim. Jan 1, 2; 3, 4-5.

¹² Prim. 1 Kralj 31, 13; prim. 2 Kralj 1, 12; 3, 35; prim. Bar 1, 25; Jdt 20, 25, 26.

¹³ Prim. Jdt 4, 8, 12; 8, 10, 16; prim. Est. 3, 15; 4, 1, 16; prim. Ps 34, 13; prim. 2 Kron 20, 3.

¹⁴ Prim. 1 Kralj 14, 24; prim. 2 Kralj 12, 16; prim. Ezdr 8, 21.

¹⁵ Na istih zgoraj omenjenih mestih se pojasnjuje notranji značaj pokore: prim. 1 Kralj 7, 3; prim. Jer 36, 6-7; prim. Bar 1, 17-18; Jdt 8, 16-17; Jan 3, 8; Zah 8, 19, 21.

¹⁶ Prim. Iz 58, 6-7. Prim. Tob 12,8-9.

¹⁷ Prim. 3 Mojz 16, 31.

¹⁸ Prim. Dan 10, 12; prim. Ezdr 8, 21.

¹⁹ Prim. Dan 9, 3.

- ²⁰ Prim. ib.
- ²¹ Prim. Dan 10, 12.
- ²² Prim. 2 Mojz 34, 28.
- ²³ Prim. Zah 7, 5.
- ²⁴ Iz 53, 4; Joel 2, 13. Prim. Iz 58, 3-7 passim. Prim. Amos 5 passim; Iz 1, 13-20; Jer 14, 12; Joel 2, 12-18; Zah 7, 4-14; Tob 12, 8; F. v. 18-19: itd.
- ²⁵ Prim. 3 Mojz 23, 29.
- ²⁶ Prim. Jdt 8, 6.
- ²⁷ Prim. Dan 10, 3.
- ²⁸ Prim. Lk 2, 37. Prim. Sir 31, 12, 17-19; 37, 32-34.
- ²⁹ Prim. Dan 1, 12, 15. Prim. Jdt 8, 6, 7.
- ³⁰ Prim. 5 Mojz 9, 9, 18; 2 Mojz 24, 18.
- ³¹ Prim. Iz 53, 4-11.
- ³² Prim. Hebr 10, 1.
- ³³ Mk 1, 15.
- ³⁴ Prim. Hebr 1, 2; Kol 1, 19 in passim; Ef 1, 23 in passim.
- ³⁵ Prim. Sv. Tomaž, Summa Theol., III, q. XV, a, 1, ad 5.
- ³⁶ Prim. Lk 5, 8; Lk 7, 36-50.
- ³⁷ Prim. Rim 6, 3-11; Kol 2, 11-15; 5, 1-4.
- ³⁸ Prim. Flp 3, 10-11; Rim 8, 17.
- ³⁹ Prim. Rim 6, 10; 14, 8; 2 Kor 5, 15; Flp 1, 21.
- ⁴⁰ Prim. Gal 2, 20. Prim. konst. „Luč narodov“, št. 7.
- ⁴¹ Prim. Kol 1, 24. Prim. odlok o misijonskem delu Cerkve, št. 36. Prim. odlok o duhovniški vzgoji, št. 2.
- ⁴² Prim. konst. „Luč narodov“, št. 11.
- ⁴³ Prim. Sv. Tomaž Quaestiones quaedlib., III, q. XIII, a, 28.
- ⁴⁴ Prim. 2 Kor 4, 10.
- ⁴⁵ Npr.: a) glede duhovnikov prim. odlok „O duhovniški službi in delovanju“, št. 16. b) glede zakoncev: prim. konst. „Cerkev v sodobnem svetu“, št. 49, Prim. ib. št. 52. Prim. Pij XII. Prošnja na kardinale, nadškofe in škofe itd. z dne 2. novembra 1950: AAS 17 (1950), str. 786—788. Prim. Justinus, Dialogus cum Triphone, 141, 2-3 (Migne, P. G. 6, 797—799).
- ⁴⁶ Prim. Jan 10, 3, 7-8.
- ⁴⁷ Prim. Gal 5, 16-17; Rim 7, 23.
- ⁴⁸ Prim. Rimski martirologij na božično vigilijo. Prim. 1 Tim 4, 1-5. Prim. Flp 4, 8. Prim. Origenes, Contra Celsum 7, 36 (P. G. 11, 1472).
- ⁴⁹ Prim. postno liturgijo, passim in opombo pri 53 B.
- ⁵⁰ Prim. Rim 7, 23.
- ⁵¹ Prim. Rimski misal, postni hvalospev.
- ⁵² Prim. prav tam, prošnja v četrtek po 1. postni nedelji.
- ⁵³ A) V novi zavezi: 1) besede in zgled Kristusov: Mt 17, 20. Prim. Mk 9, 28; Mt 5, 29-30; Mt 11, 21-24; Mt 3, 4; 11, 7-11 (Kristus hvali Janeza Krstnika); Mt 4, 2; Mk 1, 13; Lk 4, 12 (Jezus sam se je postil v puščavi; prim. Mt 8, 18-22: lisice imajo brloge...); 2) pričevanje in nauk sv. Pavla: 1 Kor 9, 24-27; Gal 5, 16; 2 Kor 6, 5 in 11, 27; 3) V prvi Cerkvi: Apd 13, 3; 14, 22 itd.
- B) Pri cerkvenih očetih: tu je navedenih nekaj mest po časovnem zaporedju. Glej Osservatore Romano, 18. febr. 1966, št. 40, str. 2.
- ⁵⁴ A) v novi zavezi: Lk 18, 12; prim. Mt 6, 16-18; 15, 11; Hebr 13, 9; Rim 14, 15-23.
- B) Pri cerkvenih očetih, gl. opomba 53 B).
- ⁵⁵ Prim. konst. „Cerkev v sodobnem svetu“, št. 10 in 41.
- ⁵⁶ Konst. „Luč narodov“, št. 34 in 36. Prim. tudi konst. „Cerkev v sodobnem svetu“, št. 4.
- ⁵⁷ Prav tam, št. 41.
- ⁵⁸ Prim. odlok o duhovniškem življenju in službi, št. 12, 13, 16 in 17.
- Prim. tudi konst. „Luč narodov“, št. 41. Prim. odlok o misijonskem delovanju Cerkve, št. 24. Prim. konst. „Luč narodov“, št. 42. Prim. odlok o redovnikih, št. 7, 12, 13, 14, 25. Prim. odlok o duhovniški vzgoji, št. 2, 8, 9.

II. vatikanski koncil o duhovnikih

(na duhovniškem sestanku v Buenos Airesu, 27. aprila 1966)

Alojzij Košmerlj, Argentina

Z velikim veseljem smo sledili koncilskim sejam v času njegovega, skozi štiri leta se ponavljajočega zasedanja. Zdaj imamo pred seboj plemeniti sad njegovih razpravljanj v slovesno objavljenih konstitucijah in dekretih. Nujno potrebno bo, da si jih vsak od nas nabavi, ko izidejo v skupni izdaji, in da jih počasi in temeljito študiramo in razmišljamo. Rajni profesor Ehrlich je jemal papeške enciklike za predmet svojih jutranjih razmišljanj. Jezuit Hertling pravi v svoji *Theologia ascetica* glede tvarine premišljevanja naslednje: „To tvarino nam morejo nuditi vse stvari, ki se nanašajo na vero in zveličanje duše: Sveto pismo obojne zaveze, zlasti skrivnosti življenja in trpljenja Gospodovega; božje in cerkvene zapovedi; dogmatične in moralne teze; liturgični obredi in teksti; redovna pravila, sveti kanoni; življenje svetnikov; poslednje reči itd.“ Hoče reči, da nam je v tem dana velika prostost in izbira. Danes bi gotovo omenjal koncilске dekrete in konstitucije in bi s tem potrdil prakso profesorja Ehrlicha.

Za nas, duhovnike, bodo posebno pomembne ugotovitve, določbe in navodila cerkvenega zbora, ki se konkretno tičejo našega poklica, življenja in poslanstva. Iz mnogoterih predlogov, ki so bili glede tega na koncilu prednešeni, je sedaj vse to zbrano v kratki, resni in prepričljivi obliki v dogmatični konstituciji o Cerkvi ter v treh dekretih, katerih prvi govori o pastoralni funkciji škofov, drugi o duhovniški formaciji, tretji najobširnejši pa o službi in življenju duhovnikov.

Vsi smo še polni velikonočnega razpoloženja in koncil prav to poudarja, naj duhovniki stalno doživljamo velikonočno skrivnost. Prav primerno bo zato, da na tem našem prvem bratskem sestanku v prvem koncilskem letu slišimo tozadavne glavne misli koncila, ki naj nam vzbudijo zanimanje za nadaljnjo njihovo proučevanje, pa naj nam seveda že danes služijo za malo duhovno obnovo v duhu novih časov, ki so se za Cerkev in za nas po koncilu začeli.

Omeniti moram, da mi je zadnji dekret „*Presbyterorum Ordinis*“, proglašen na zadnji koncilski seji, 7. decembra 1965, prišel v roke potem, ko sem že zbral vse to,— kar se duhovnikov tiče, iz prej objavljenih dokumentov. Nove določbe in ugotovitve ter navodila, ki jih v njem najdemo, so zelo zanimive in

⁹⁸ Prim. dogm. konst. „*Luč narodov*“, št. 42. Prim. konst. o svetem bogoslužju, št. 9, 12, 104.

⁹⁹ Prim. prav tam, št. 110.

¹⁰⁰ Prim. Rim 12, 2. Prim. Mk 2, 19; Mt 9, 15. Prim. konst. „*Cerkev v sodobnem svetu*“, št. 37.

¹⁰¹ Prim. 1 Kor 16, 1; Rim 15, 26-28; Gal 2, 10; 2 Kor 8, 9; Apd 24, 17. Prim. konst. „*Cerkev v sodobnem svetu*“, št. 88.

¹⁰² Prim. konst. o svetem bogoslužju, št. 105.

¹⁰³ Prim. prav tam, št. 107. Prim. prav tam, št. 109, 102, 106. Prim. Eusebius, *De solemnitate paschali*, 12 (P. G. 24, 705) in prav tam, 7 (P. G. n. m., 701). Prim. Joannes Chrysostomus, In ep. 1 ad Tim 5, 3 (P. G. 62, 529—530).

¹⁰⁴ Prim. npr. v Apd 13, 1-4.

odpirajo nove poglede v duhovniško bodočnost. V celoti je tega toliko, da bo za ta naš sestanek kar zadostovalo. Obširni in važni dekret o duhovniški službi in življenju pa bo lahko za več mesečnih sestankov služil kot predmet aktualne duhovne misli.

1. Dogmatični nauk o duhovništvu (30. X. 1963)

Podan je v kratkih, pa jasnih obrisih v 3. poglavju dogmatične konstitucije o Cerkvi. Takole se glasi: „Kristus, ki ga je Oče posvetil in poslal na svet, je po apostolih in njih naslednikih storil deležne tega svojega posvečenja in poslanstva škofe. Ti so zakonito izročili izvrševanje svoje službe v različnih stopnjah različnim osebam v Cerkvi. Tako se cerkvena služba, ki je božja ustanova, izvršuje v različnih kategorijah po onih, ki so se že iz starodavnosti imenovali škofje, duhovniki in diakoni.

Duhovniki, čeprav ne posedujejo vrhunca škofovske oblasti in so v izvrševanju svoje službe od škofov odvisni, so vendar z njimi združeni v časti svečeništva in so bili v moči zakramenta sv. reda posvečeni kot pravi duhovniki nove zaveze, po podobi Kristusa, najvišjega in večnega Duhovnika, da oznanjajo evangelij in pasejo vernike in opravljajo sveto bogoslužje. Deležni v lastni stopnji svoje službe, službe Kristusa, edinega Srednika, oznanjajo vsem božjo besedo. Predvsem pa vršijo svojo sveto službo v evharističnem bogoslužju in občestvu, kjer predstavljajo Kristusovo osebo in oznanjajo njegovo skrivnost, družijo molitve vernikov z daritvijo Kristusa, Glave, in tako do prihoda Gospodovega v daritvi svete maše ohranjajo in naklanjajo edino daritev nove zaveze, to je daritev Kristusovo, ki se samega sebe daruje Očetu kot brezmadežna žrtev. Napram skesanim in bolnim vernikom izvršujejo predvsem službo sprave in utehe. Bogu Očetu prinašajo potrebe in prošnje vernikov. Izvršujoč v meri svoje oblasti službo Kristusa, Pastirja in Glave, povezujejo božjo družino v bratsko skupnost in jo vodijo k Očetu Bogu. Sredi črede ga molijo v duhu in resnici. Trudijo se končno v besedi in pouku, verujoč to, kar berejo, ko premišljujejo v postavi Gospodovi, učeč to, kar verujejo in posnemajoč, kar užijo.

Kot zvesti sodelavci škofovskega reda, kot njegova pomoč in njegovo orodje so poklicani, da služijo božjemu ljudstvu in kot taki, skupaj s svojim škofom tvorijo presbiterij, namenjen različnim opravilom. V vsaki skupini vernikov oni predstavljajo škofa, s katerim so zaupno in iskreno združeni ter jemljejo nase del bremena in pastirske skrbi, ki jo v dnevnem trudu izvršujejo. Pod škofovo avtoriteto posvečujejo in vodijo delež Gospodove črede, ki jim je zaupan, predstavljajo na vsakem kraju vesoljno Cerkev in prispevajo uspešno pomoč pri izgradnji celotnega Kristusovega telesa. Vedno zaskrbljeni za dobrobit božjih otrok, naj si prizadevajo za sodelovanje pri pastirskem delu vse škofije in tudi vse Cerkve. V moči svojega udeležanja pri svečeništvu in poslanstvu naj priznavajo svojega škofa kot prvega očeta in naj ga spoštljivo ubogajo. Škof pa naj s svoje strani smatra duhovnike za svoje sinove in prijatelje, kakor Kristus svojih učencev ni več imenoval služabnike ampak prijatelje. Vsi duhovniki, tako škofijski kot redovni, so priključeni škofovskemu zboru in služijo v dobrobit vesoljne Cerkve, vsak po svojem poklicu in milosti.

V moči skupnega posvečenja in poslanstva so vsi duhovniki med seboj zedinjeni v iskrenem bratstvu, ki naj se kaže v samohotni in veseli medsebojni pomoči, tako duhovni kot materialni, tako pastirski kot osebni, na sestankih, v občestvu življenja, dela in ljubezni.

Za vernike, ki so jih po krstu in nauku duhovno rodili, naj skrbe kot pravi očetje v Kristusu. Kot vzor svoje črede naj jo vodijo in ji služijo tako, da se bo mogla z vso pravico imenovati Cerkev božja. Naj pomnijo, da s svojim vsakdanjim življenjem in s svojo skrbjo kažejo vernikom in nevernikom, katoličanom in nekotoličanom podobo prave duhovniške in pastirske službe in da morajo pred obličjem vseh dajati pričevanje resnice in življenja ter da morajo kot dobri pastirji iskati tudi tiste, ki so bili sicer krščeni v katoliški Cerkvi, pa so opustili prejem zakramentov ali zavrgli celo vero samo

Kakor ves svet vedno bolj stremi k enotnosti civilne, gospodarske in socialne organizacije, tako je potrebno, da tudi duhovniki vedno bolj povezujejo svoje napore in skrbi pod vodstvom svojih škofov in papeža in se varujejo vsakega poskusa razkropitve, da tako ves človeški rod dospe do edinosti božje družine.“

To je teološki nauk o duhovništvu, utemeljen in izpričan po svetem pismu in tradiciji. Na kratko je podan, pa v silno lepi, življenski obliki. Vsaka beseda je premišljena, vsak stavek je lahko predmet duhovnikovega razmišljanja.

2. Duhovniki v dekretu o pastoralni funkciji škofov (28. X. 1965)

„V izvrševanju svoje službe kot očetje in pastirji naj se obnašajo škofje sredi svojih podložnikov kot taki, ki služijo, dobri pastirji, ki poznajo svoje ovce in so poznani po njih, pravi očetje, ki se odlikujejo po duhu ljubezni in skrbi za vse in katerih oblasti, ki jim je zaupana od Boga, se vsi z veseljem pokoravajo.“

„S posebno ljubeznijo naj objemajo duhovnike, saj ti prevzemajo del njihovih dolžnosti in skrbi, ki jih zvesto izvršujejo z vsakdanjim delom. Naj jih vedno smatrajo kot sinove in naj bodo zato vedno pripravljene poslušati jih; postopajoč z njimi zaupno, naj gledajo, da celotno pastirsko delo v škofiji lepo prosopeva.“

„Naj bodo vedno zaskrbljeni za njihovo duhovno, umsko in materialno stanje, da bi oni mogli sveto in pobožno živeti in vršiti svojo službo z zvestobo in uspehom.“

„S posebnim usmiljenjem naj pomagajo duhovnikom, ki jih vidijo v kakršni koli nevarnosti, ali ki bi se bili v čem pregrešili.“ (16)

Da se more služba zveličanja v škofiji boljše izvrševati, naj velja za pravilo, da ima vsaka škofija zadostno število pripravljenih duhovnikov, ki naj pasejo božje ljudstvo, kakor je to dolžnost. Naj ne manjkajo službe, ustanove in druga dela posameznih Cerkva, ki so za vlado in apostolat škofije potrebna in naj se modro preskrbijo tudi sredstva, potrebna za vzdrževanje oseb in ustanov.“

„Z vsako skupino vernikov različnega jezika naj se govori v njenem jeziku, bodisi po duhovnikih ali župnijah istega jezika, bodisi po škofovem namestniku (vicario episcopal, ki ni isti, kot vicario general) ki isti jezik dobro ovlada. Če je potrebno, je ta lahko tudi posvečen škof.“ (23-24)

„Vsi duhovniki, najsi bodo škofijski ali redovni, so deležni in izvršujejo skupaj s škofom edino duhovništvo Kristusovo. V skrbi za duše pa so škofijski duhovniki prvi, ker se po svoji inkardinaciji ali pridelitvi posamezni Cerkvi popolnoma posvetijo njeni službi in zato tvorijo en sam presbiterij in eno družino, katere oče je škof. Da more ta bolj primerno in pravično razdeljevati svete službe med svoje duhovnike, mora imeti potrebno prostost, da podeljuje službe in beneficije, zaradi česar se odpravljajo vse pravice in privilegiji, ki na kak način to svobodo omejujejo.“

Razmerje med škofom in škofijskimi duhovniki mora temeljiti na ljubezni, tako da volja duhovnikov z voljo škofovo združena pripomore k večjemu uspehu pastirskega dela. Da to delo službe dušam čimbolj pospeši, naj škof upostavi razgovor z duhovniki, tudi z vsemi skupaj in to ne le, kadar se ponudi prilika, ampak, kolikor je mogoče, tudi v določenih časih.“

„Vsi škofijski duhovniki pa naj bodo med seboj združeni in naj se goreče med seboj spodbujajo za duhovni blagor škofije; po drugi strani naj mislijo na to, da so dohodki cerkvene službe povezani s svetim poslanstvom, pa naj zato, po svojih močeh, velikodušno prispevajo k potrebam, tudi materialnim, škofije, kakor jim to škof določa.“ (28)

„Posebno bližnji škofovi sodelavci so oni duhovniki, katerim on zaupa pastirsko ali apostolsko službo nadžupnijskega značaja, bodisi za določen krog škofije, bodisi za posebne skupine vernikov. Izredno delo vršijo tudi oni duhovniki, ki prejmejo od škofa posebne vrste apostolata v šolah, ustanovah in združenjih.“ (29)

„Prav posebni škofovi sodelavci so župniki, katerim se zaupa kot lastnim pastirjem skrb za dušo v določenem delu škofije, pod škofovo oblastjo. V izvrševanju te skrbi, naj župniki s svojimi pomočniki tako spolnjujejo svojo dolžnost učenja, posvečevanja in vodstva, da se tako verniki kot farne skupnosti v resnici čutijo udje tako škofije kot vesoljne Cerkve. Zato naj sodelujejo z drugimi župniki in duhovniki, da bo dušnopastirsko delo v škofiji bolj edino in bolj uspešno. To dušnopastirsko delo naj bo prežeto misijonskega duha, da doseže vse, ki v župniji živijo. Ako pa župniki do gotove skupine ljudi ne morejo priti, naj terjajo pomoč drugih, tudi laikov, da jim pomagajo v apostolskem prizadevanju.“ (30)

Poudarja se trojna župnikova dolžnost: učiti, posvečevati in voditi vernike.

„S krščanskim naukom naj se vernikom posreduje poznanje skrivnosti zveličanja, v sorazmerju s starostjo vsakega posameznika. Za ta pouk naj išče župnik pomoč ne le pri redovnikih ampak tudi pri laikih, ustanavljajoč bratovščino krščanskega nauka.“

„Pri delu posvečenja naj župnik skrbi za to, da bo euharistična daritev tvorila središče in višek vsega življenja župnije; gleda naj, da verniki pogosto prejemajo svete zakramente in zavestno ter dejansko sodelujejo pri bogočastnih obredih. Naj tudi ne pozabijo župniki, da zakrament svete pokore zelo pomaga k utrjevanju krščanskega življenja in naj bodo zato vedno pripravljeni, da poslušajo spoved vernikov in da, če je potrebno, pokličejo druge duhovnike, ki poznajo razne jezike.“

„V izpolnjevanju svoje pastirske dolžnosti naj se župniki trudijo predvsem za to, da svojo čredo poznajo... Naj obiskujejo hiše in šole, naj skrbno gledajo na mladino; naj izkazujejo očetovsko dobroto ubogim in bolnim; posebno skrb naj posvečajo delavcem in naj se trudijo za to, da vsi verniki pomagajo pri apostolskih delih.“

„Župnijski vikarji (kaplani) kot župnikovi sodelavci vršijo dnevno važno in uspešno delo v župnijski službi, pod župnikovo avtoriteto. Zato naj vlada med župnikom in njegovimi vikarji bratska edinstvo, medsebojna ljubezen in stalno spoštovanje. Med seboj naj si pomagajo z nasveti, sodelovanjem in zgledom, vršec svojo župnijsko dolžnost s složno voljo in skupnim naporom.“ (30)

„Kadar naj škof presoja sposobnost kakega duhovnika za vodstvo gotove župnije, naj ne gleda le na njegovo znanje, temveč tudi na pobožnost in apo-

stoisko vnemo ter še na druge sposobnosti in lastnosti, ki so potrebne za uspešno dušebrižništvo.“

„Ker je razlog pastirske službe dobrobit duš, naj bodo za to, da škof laže in bolj primerno za župnije poskrbi, ukinjene vse pravice prezentacije, imenovanja ali rezerve in, kjer je v navadi, tudi postave konkurza. Pravice redovnikov pa ostanejo.“

„Župniki naj imajo v svoji župniji stalnost, ki jo zahteva blagor duš. Zato se odpravlja razlika med premestljivimi in nepremestljivimi župniki in naj se tudi revidira in poenostavi proces pri prestavi ali odstranitvi župnikov, da more škof, vedno v soglasju z naravno in kanonično pravičnostjo, bolje poskrbeti za potrebe duš.“

„Župnike same, ki bodisi vsled starosti, bodisi iz kateręga koli drugega vzroka ne bi več mogli uspešno vršiti svoje službe, se nujno prosí, naj se odpovedo svoji službi, po lastni pobudi ali po povabilu škofa. Škof pa naj poskrbi za primerno vzdrževanje teh, ki se odpovedo.“ (31)

„Vsi redovniki, vsak po svojem poklicu, so dolžni vneto in marljivo sodelovati pri izgradnji in rasti celotnega mističnega telesa Kristusovega za blagor posameznih Cerkva. To naj vrše predvsem z molitvijo, z deli pokore in z zgledom svojega življenja. Koliko pa dopušča značaj posameznih redovnih ustanov, naj se posvečujejo z večjim trudom tudi zunanjim apostolskim vajam.“ (32)

„Redovniki duhovniki morejo biti najučinkovitejši sodelavci škofovi, če gledamo na vedno težje potrebe duš. Zato se v gotovem oziru lahko po resnici reče, da spadajo k škofijskemu kleru, v kolikor sodelujejo pri skrbi za duše in apostolskem delu pod škofiovo avtoriteto.“ (34)

„Za enotnost škofijske discipline postavlja koncil glede redovnikov tale načela: a) Z vdano tenkočutnostjo (con devota delicateza) naj redovniki spoštujejo škofo kot naslednike apostolov. Poleg tega morajo vselej, kadar so zakonito poklicani k apostolskim delom, svojo službo vršiti kot pomočniki, pripravljani in škofu podložni. Še več: Hitro in zvesto morajo ustreči prošnjam in željam škofa, da sprejmejo tudi obsežnejše naloge v službi zveličanja duš, v kolikor to dopušča značaj ustanove in v skladu s konstitucijami, ki naj se pa, ako je potrebno, prilagodijo temu namenu, upoštevajoč načela tega koncilskega dekreta.“

„V oĝigled nujnih potreb duš in maloštevilnosti škofijskega klera, so tiste redovne ustanove, ki niso posvečene goli kontemplaciji, lahko po škofu poklicane, da pomagajo v raznih pastirskih službah, vendar je treba upoštevati lastni značaj vsake ustanove. Predstojniki naj bodo pripravljani nuditi to pomoč v meri danih možnosti, tudi za začasno vodstvo župnij.“

b) „Redovniki, ki se posvetijo zunanjemu apostolatu, pa naj bodo polni duha lastne ustanove in naj ostanejo zvesti spolnjevanju pravil ter podložni svojim lastnim predstojnikom, dolžnost, ki jo škofje ne bodo nehali od njih zahtevati.“

c) „Eksemptnost, po kateri so redovniki podrejeni direktno rimskemu papežu ali kakí drugi cerkveni oblasti in so tako izvzeti iz oblasti škofov, se nanaša predvsem na notranji red ustanove... Ta eksemptnost pa ni ovira, da bi redovniki ne bili podrejeni v vsaki škofiji jurisdikciji škofov, v skladu z zakonitimi predpisi in v kolikor to zahteva njihova pastirska služba in urejeno dušebrižništvo.“

ĉ) „Vsi redovniki, eksemptni in neeksemptni, so podrejeni oblasti krajevnih ordinarijev v vsem, kar zahteva javno bogoslužje, skrb za duše, oznanjevanje božje besede ljudstvu, versko in moralno vzgojo, katehitiĉni pouk in liturgiĉno

formacijo vernikov, predvsem otrok, in ugled klerikalnega stanu ter vršitev apostolskih del. Katoliške šole redovnikov so enako pod oblastjo krajevnih ordinarijev, v kolikor to zahteva njihovo ureditev in splošno nadzorstvo, vendar ostane trdna pravica redovnikov glede njihovega vodstva. Tudi so redovniki dolžni izpolnjevati to, kar za vse določijo škofijski koncil ali konference.“

d) „Poskrbi naj se za urejeno sodelovanje med različnimi redovnimi ustanovami in med temi ter škofijskim klerom. Vzdržuje naj se poleg tega tesna skladnost vseh apostolskih del in podvigov, ki zavisi pred vsem od nadnaravnega razpoloženja srca in duha, utemeljenega v ljubezni. Skrb za to skladnost pristoja za vesoljno Cerkev apostolskemu sedežu, vsakemu škofu v njegovi škofiji, patriarhom, sinodam in škofijskim konferencam na lastnem teritoriju.“ (35)

e) „Škofje in redovni predstojniki naj poskrbe, da se ob določenem času in vselej, kadar se zdi potrebno, med seboj snidejo, in se razgovore o zadevah, ki se tičejo na splošno apostolata na teritoriju in se tako pospešuje iskreno in bratsko razmerje med škofi in redovniki.“

3. Dekret o duhovniški formaciji (28. X. 1965)

O tem bodo morali razpravljati škofje z voditelji semenišč. Nekaj kratkih ugotovitev in navodil naj tu podam za sklep, ker se tičejo nas vseh:

„Sveti zbor prav dobro ve, da zaželena obnova vse Cerkve v veliki meri zavisi od službe duhovnikov; zato proglašaja največjo važnost duhovniške formacije... Ta formacija je iz samega razloga edinosti duhovništva potrebna za vse duhovnike obojnega klera in katerega koli obreda...“ (Uvod)

„Vsi duhovniki naj kažejo nad vse veliko apostolsko gorečnost za negovanje poklicev in naj nagibajo srca mladeničev k duhovništvu s svojim ponižnim, delavnim in ljubeznivim življenjem, z medsebojno duhovniško ljubeznijo in z bratskim sodelovanjem.“

„V prizadevanju za duhovniške poklice priporočaja sveti zbor predvsem tradicionalna sredstva: stanovitna molitev, krščanska spokornost in vedno globlja in napredujoča formacija vernikov... Določaja tudi, naj se to delo za poklice metodično organizira v vsaki škofiji, pokrajini in državi.“ (2)

„Kar se tiče izbire in potrebne preskušnje gojencev v semenišču, naj se postopa vedno z odločnostjo duha, čeprav je treba obžalovati pomanjkanje duhovnikov. Bog ne bo dopustil, da bi njegova Cerkev ne imela služabnikov, ako se promovirajo vredni in se oni, ki niso sposobni, ob času in očetovsko orientirajo k drugačnim poklicem.“ (6)

„Že bogoslovci naj se prizadevajo za najintimnejše združenje s Kristusom. Žive naj njegovo velikončno skrivnost. Naj iščejo Kristusa v zvestem premišljevanju božje besede, v intimnem združenju s svetimi skrivnostmi Cerkve, predvsem v Evharištiji in v svetem oficiju; v škofu, ki jih pošilja, in v ljudeh, katerim so poslani, zlasti v revežih, v malih in bolnih, v grešnikih in nevernikih. Ljubijo naj in z otroško ljubeznijo naj častijo presveto Devico Marijo, ki jo je umirajoči Gospod izročil učencu za mater. V vsem naj skušajo živeti po evangeliju in naj rastejo v goreči želji, da bi vse ljudi pridobili za Kristusa.“ (8)

„Z vso jasnostjo naj umejo, da niso določeni za vodstvo ne za časti, ampak naj se popolnoma izročijo službi Boga in pastirski službi. Naj bodo vzgojeni v duhovniški pokorščini, v ambientu revnega življenja in lastne samozataje.“ (9)

„Tisti, ki po svetih in trdnih postavah lastnega obreda slede častiljivi tradiciji duhovniškega celibata, naj bodo za ta stan skrbno vzgojeni. V njem se

odpovedujejo zakonskemu življenju zaradi božjega kraljestva in se združujejo s svojim Gospodom z nedeljivo ljubeznijo. V najtesnejšem soglasju z novim testamentom dajejo pričevanje prihodnjega vstajenja ter imajo v tem stanu najpripravnjšo pomoč, da stalno živijo v popolni ljubezni, po kateri morejo postati v svoji duhovniški službi vse vsem. Živo naj občutijo, s koliko hvaležnostjo jim je objeti ta stan, ne le kot zapoved cerkvene postave, temveč kot dragocen božji dar, za katerega naj ponižno prosijo in se zanj svobodno in velikodušno prizadevajo, s pomočjo milosti Sv. Duha..." (10)

Dekret govori obširno o reviziji cerkvenih študijev, o posebni pastoralni formaciji seminaristov in končno v nadaljnjem in trajnem spopolnjevanju, umskem, duhovnem ter pastoralnem, vsakega duhovnika in zaključuje z gorečim opominom seminaristom in seveda nam vsem: da je duhovniška služba vzvišena in sveta in da so oni in mi upanje Cerkve in zveličanja duš.

Razmere v Venezueli

Janez Grilc, Venezuela

Venezuela je nam nepoznana dežela (kot še marsikatera Južne Amerike). Življenje v njej pa vendar ni kot v „Indiji Koromandiji“, pač pa kot v vsaki drugi državi pod nebom. Morda bi slovenske duhovnike po svetu zanimala nekatere posebnosti o tej deželi, bogati in revni obenem.

Venezuela je bogata. To razodeva že njen močan denar, ki se dokaj dobro drži v primeri z drugimi valutami Južne Amerike. Drži jo pokonc pač prodaja petroleja in železa, ki ju unovčuje za drag denar. Bogata je v soncu, saj ne pozna zime. Koliko samo v tem pogledu prihrani, ko ji ni treba skrbeti za zimo: ne z obleko ne z gorivom. Da, celo dvakrat na leto je mogoče obdelati zemljo, da le z umetnim namakanjem in gnojilom omogočijo rast.

Je pa tudi revna ta dežela večnega sonca. Toplota polenuje. Narava pa tudi takorekoč brez dela nudi svoje sadeže v hrano. Ob takih ugodnostih pa podjetnost izgine. Banane rastejo takorekoč same. Z eno ali dvema na dan pa je človek skoraj preskrbljen... čemu bi garal in delal ter trošil energije? Lenoba prinaša še drugih nadlog s seboj. Poleg naravnih sadežev tudi „človeških“ sadežev ne primanjkuje, saj je Venezuela dežela z največjo demografsko „eksplozijo“ na svetu. To samo po sebi ne bi bilo nič nekrščansko. Nekrščanski je način, kako otroci prihajajo na svet in kako živijo brez očeta in družinskega okolja. Tako se množi proletariat, ki raste v veliki zapuščenosti, materialni in moralni. Ta mizerija je močno vidna posebno ob robu velikih mest. Ljudje živijo v revnih bajtah (imenovanih „ranchos“), jedo skoraj nič, s kupom otrok, ki večkrat goli skačejo okrog.

Država se trudi, pa tudi Cerkev, da bi tem zaostalim potomcem Indijancev, ki so mešani s Španci ali afriškimi sužnji, dala pouk, jih pripravila do volje za delo, preskrbela jelo in kulturo. Dokler tega ne bo, vse reforme ne bodo zašle več kot toliko, da bo morda kdo boljše jedel, dokler bo še kaj deliti, nato pa še bolj stradal. Okrog 30% prebivalstva živi v hudi revščini in mizeriji.

Venezuela ima skoraj 1 milijon km², a komaj dobrih 8 milijonov prebi-

valcev. Kljub temu, da se še opazijo indijanske skupine, naredi Caracas vtis modernega evropskega mesta. Tip Venezolanca je mešanica med Špancem in Indijancem in večkrat tudi z afriškim črncem, s temno rjavo poltjo (žitno barvo, kot pravijo, šp. „trigueño“) in se imenuje Criollo (= tu rojeni in ne priseljenc). Vodilna plast je seveda bela in je v teh neko podzavestno preziranje temnih in črnih. Čeprav so pred zakonom vsi enaki, vendar se nekaj rasne diskriminacije lahko hitro opazi. Celo vizumov ne dajejo črnim osebam.

Pa pogledimo indijanske ostanke v Venezueli. V tej državi je še okrog 60 do 70.000 Indijancev, ki živijo svoje posebno, več ali manj primitivno življenje. Stisnjeni so prav ob rob njenih meja. Glavne redukcije (naravne) Indijancev najdemo v Delta Amacuro, na skrajnem zahodu, ob kolumbijski in brazilski meji. Srečamo jih lahko v nekaterih mestih v teh krajih, tako v Maracaibo, Ciudad Bolívar. Ločijo se takoj od ostalih po svojih posebnih nošah in fizionomiji, precej podobni našim ciganom.

Omenim naj poseben rod Guaica, ki je gotovo eden naprimitivnejših rodov na zemlji. Žive v skromnih kočah, popolnoma v adamovih oblekah, ogenj netijo s trenjem dveh lesov, hrana je silno preprosta, celo gnusna za naše pojme. Jedo npr. pajke, mrčes, hrošče, uši itd. Mrličje sežigajo in nato pojedjo (a niso ljudozherci). Vse te prizore sem mogel videti v posebnem dokumentarnem filmu. Splošna vtis, ki ga dobiš, ko gledaš te prizore in navade, je, da so polni infantilizma. Pri njih je mož res gospod, ki ne dela, pač pa hodi na lov in ribolov; žena pa opravlja vsa druga dela doma, od rodnje otrok do cepljenja drv v gozdu. Po svoji divjosti je znan rod Motilonov. Ta živi odmaknjen od vsake civilizacije in se sploh ogiblje ljudi. Zato so malo poznani.

Na splošno so Indijanci krotki a leni. Zelo so spretni v plezanju na visoka drevesa, v pletenju npr. košar, visečih postelj (šp. chinchorro: izg. činčoro). Vsak rod ima svojega poglavarja (Cacique) in pa seveda vražarja, ki služi za duhovnika in zdravnika. Verujejo v posmrtnost duše, ki bo poplačana ali kaznovana za dela, a ločitev med dobrim in zlom je kaj slaba in nedoločna, oz. nejasna in zmešana.

Kot duhovnike nas bo zanimalo predvsem delo Cerkve. Takoj moram omeniti seveda ločitev: Caracas in deželo. Morda je položaj Cerkve v nekaterih večjih mestih še podoben temu v Caracasu, sicer je pa velika razlika med mestom in deželo. Da bo opredelitev še jasnejša, je treba izvesti tudi gorati del Venezuele, imenovan Los Andes. Tu so ljudje verni in od tu prihaja tudi največ poklicev, morda 80%, ki jih seveda zelo primanjkuje, kot povsod v Južni Ameriki.

V Caracasu in Los Andes je versko življenje precej razgibano in računa z dokaj duhovniki. V nižjih predelih, na deželi, pa je delo in vpliv Cerkve pomanjkljiv. Zaradi pomanjkanja duhovnikov. Večina klerikov pride iz (Španije), dobe zaposlitev v mestu, in kdo bo potem hodil v vročino na deželo?

Cerkev je precej delavna na šolskem področju. Razpolaga z osnovnimi, srednjimi šolami in univerzo. Posebej je treba omeniti farne šole, ki so navadno brezplačne ali zelo poceni, in ustanovo Fe y Alegria; to je organizacija, ki jo vodijo jezuitje in ima svoje šole skoraj v vseh revnih mestnih četrtih. Celo v Ekvadorju so kopirali to ustanovo za šole revnih slojev.

Šola sama je laična, a zakon dovoli 2 uri na teden verouka v njih, ki ga ne plača. Zato se škofijski veroučni urad trudi, da bi vzgojil laične katehete, kar se jim je delno posrečilo. Težji oreh pa je plačanje zanje. Nekatere župnije imajo možnost poslati v državne ljudske šole gospe, ki gredo iz prepričanja in

brezplačno. A v revnih župnijah to ni mogoče. Zato škofija plačuje veroučitelje, da se posvete verouku v šolah revnejših župnij.

Država delno pomaga in podpira finančno farne šole in tako imenovane „ljudske gimnazije“, ki so pod katoliškim vodstvom, a brezplačne. Caracas ima 7 takih gimnazij. Ta podpora ne prihaja iz kakih krščanskih načel ali zaradi aplikacije teze „svobode pouka“, pač pa iz potrebe. Ko bi država mogla zadostiti potrebam pouka, bi uvedla v Venezueli strog šolski monopol.

Naj omenim tu še zavod rojaka g. Falleta. Odkar je prišel v Venezuelo, se je posvetil šolstvu. V svoji podjetnosti je zgradil veliko stavbo za osnovno šolo, gimnazijo in internat. Vse je sam dvignil s pomočjo dobrih ljudi in države. In kar je posebej pohvale vredno, je to, da je ta šola veliko cenejša kot druge katoliške (= redovnikov) šole. Kljub skromni šolnini je popolnoma uspel.

Katoliško univerzo vodijo jezuitje od njene ustanovitve pred 13 leti. Letos se bodo selili v svoje nove prostore, ki so jih zgradili s pomočjo dobrodelnih ustanov kot Shell, Creole, Mobil, Montana, Forda, nemške vlade itd. Letos je na 9 fakultetah vpisanih 4052 slušateljev.

Še besedo o laičnem apostolatu. Izredno lepo deluje Marijina legija. Njeni člani so navadno preprosti ljudje, ki se zbirajo na tedenske sestanke in se obvežejo za 2 uri apostolata na teden. Nato gredo na „teren“. Navadno je obisk v skromne predele župnij, kamor nihče drug ne stopi, iskat duš, nesti duhovne tolažbe bolnikom, pripravljat „divje“ zakone na krščanski zakon. Metoda tega dela je: mlajši, novinci se uče pri izkušenih, starejših, na samem terenu brez posebnih teorijskih razglabljanj.

KA, se mi zdi, je malo razgibana; zajema le višje sloje in le bolj „figurira“. Žene še žive, možje so malo vidni.

Zadnje čase je stopila na plan nova oblika apostolata: Cursillos de Cristiandad (Krščanski tečajji).

Krščanski tečajji (KT) so apostolsko gibanje, dejansko omejeno na elito, ki skuša vlti novega ognja laičnemu apostolatu. Začetnik teh tečajev je v Španiji škof v Mallorca, msgr. Juan Hervás B. Kot sam pravi, so ti KT sad dolgotrajnega dela, študija in molitve, so odgovor na klic Pija XII. po „boljšem svetu“, sad večletnih poizkušanj. A niso „Gibanje za boljši svet“. Uspeh teh tečajev je navadno 90%. Tisti, ki gredo skozi to „šolo“, se vrnejo res prenovljeni, obnovljeni, navdušeni za Kristusa, apostolat, za življenje v milosti.

Skrivnost uspeha — pravijo organizatorji — je v veliki meri v tajnosti metode. Zato natančen potek KT njeni avtorji skrbno zakrivajo in ga ni mogoče odkriti do potankosti. A idejo o njem nam bo dal naslednji oris.

Ločimo najprej okvir in jedro v KT. Okvir se zdi na prvi pogled podoben kratkim duhovnim vajam. Kandidatje, skrbno izbrani, se zapró za tri polne dni v skupno hišo na tečaj. Vstopijo navadno v četrtek zvečer in končajo v nedeljo zvečer.

Jedro, vsebina teh „duhovnih vaj“ pa je molitev, študij, premišljevanja, razgovori, konference. Vse delo se vrši po novih, psihološko dobro proučenih metodah, tako da v poslušalcih res vzbude zanimanje, pretres, in ga osvoje. Skušajo pokazati zlasti nauk o mističnem telesu Kristusovem v novi luči, ki naj vzbudi željo biti njegov član. Navdušiti hočejo za življenje v milosti in jim zato pokažejo lepote take duše. Vcepijo jim zavest, da je biti kristjan velika milost in odlika in da moramo to pogumno pokazati na ven. Govor o farnem občestvu je izredno lep in navdušljiv; prav tako o zakramentih.

Da igra v tej metodi spreobračanja važno vlogo afektivni element, ni težko odkriti. Nekdo je celo opisal ves postopek kot „umivanje možganov“. Početnik teh tečajev sam pravi, da je v njih združeno staro in novo (v metodi), tehnika in duh, naravno in nadnaravno. V vsem tem je treba iskati ključ uspeha.

Verjetno ima vse to gibanje v vsaki deželi svoje posebnosti. Tukajšnje besede veljajo o vtisih v Venezueli.

Odmev na KT je kaj različen. Eni vidijo v njih samo zlato, drugi pa jih kritizirajo, kar le morejo. KT naj bi bili po zamisli msgr. Hervasa obnova najprej za člane KA potem pa sploh za vernike, da se v njih obnovi krščanska zavest in jim vlije apostolskega ognja. Člani naj bi po teh tečajih delali najprej v vrstah KA, oziroma naj bi se vpisali v druge že obstoječe apostolske organizacije.

Dejansko pa temu ni tako. V tem vidijo zlasti dušni pastirji veliko pomanjkljivost KT. KT, ki so bili skrajna gibanje in se še vedno tako imenuje, so se spremenili v posebno apostolsko organizacijo, ki si lasti s KA primat, vodstvo apostolata in, kar je tu morda še nevarnejše, je to, da njihova hierarhična organizacija ne vzgaja v duhu pokorščine škofu ali župniku, pač pa vodstvu Tečajev. Pravila sicer poudarjajo, da so Tečaji prave grede, ki goje apostole, ki naj se potem vključijo v KA, Kongregacije, Nočne adoracije, Vincencijske konference itd., a dejansko vse člane zadrže v svojih vrstah. Njihovo delo ni v župniji, pač pa v škofiji. Župniki se pritožujejo, da jim ne pomagajo pri nobenem apostolatu, pač pa se čuje, da prevzemajo apostolske akcije, ki jih organizira škofija, ali sodelujejo pri združenjih, ki so pravzaprav laična, a na krščanski podlagi npr. na šolskem področju. Skoraj nikoli pa ne vstopijo Tečajniki v KA ali kako drugo tradicionalno apostolsko organizacijo.

Druga negativna stran, ki vzame gibanju veliko božjega blagoslova, je „kolektivni napuh“, ki ga ima v precejšnji meri. Kdor ni naredil te „šole“ — še ni srečal Kristusa (sic!), pa čeprav bi bil zgleden duhovnik. To ni morda samo „šala“ tečajnikov. V njihovem pravilniku je izražena ta misel: „Tudi za osebe, ki že delujejo v pobožnih in apostolskih organizacijah, bo srečanje s Kristusom zelo koristno“ (Normas para Venezuela, str. 5).

Naslednja pomanjkljivost teh tečajev pa je njih pretirana afektivnost. Ta baza je precej krhka. Zato po mnenju nekaterih ostaja na začetni poti le 20%, navadno oni, ki so že prej zgledno živeli. Ta številka bo verjetno prenizka. Mogli bi reči, da okrog 50%. Po mnenju psihologa-duhovnika je škoda večja kot dobro, ki ga povzroče KT, zaradi kolektivne histerije trenutne gorečnosti. Iz materialnega grešnika store formalnega.

Morda je ta kritika preostra, vsaj glede splošnega sadu, ki ga prinašajo Tečaji, kajti marsikateri kristjani, preje mlačni in oddaljeni, ki so živeli v grehu, so se spreobrnil in obnovili svoje duhovno življenje. Vodstvo tečajev skrbi tudi za nadaljnjo versko izobraževanje svojih članov. Organizirane ima posebne študijske tečaje teologije prav zato, da poskrbe za umsko poglobitev in formacijo tečajnikov. Da začetni ogenj ne ugasne, se zbirajo po skupinah (equipos) na 14-dnevne sestanke z določenim dnevnim redom. Na teh sestankih je poleg študija še pregled lastnega dela pod poglavjem: Kaj sem storil za Kristusa. Tu vsak pove kak dogodek, ki ga je doživel v tem smislu. Za tem je kritika lastnega duhovnega življenja pod geslom: Trenutek, najbližji Kristusu. Ob koncu pa je še prost pomenek. Ti sestanki se vrše po domovih članov skupine, brez zveze z župnijo. Prisoten je vedno duhovni voditelj. Za vztrajanje na začetni poti se vsak član obveže, da bo skrbel za lastno duhovno življenje in v ta namen opravljal

posebni red duhovnega življenja, ki mu ga predpiše tajništvo (so to splošne vaje duhovnega življenja: molitev, premišljevanje, spoved, obhajilo itd.).

Za zaključek moremo reči: kljub velikim hibam so KT storili in še delajo veliko duhovno dobrega in so na splošno pozitivni. Letos (maja ali junija so imeli svetovno zborovanje (utreya) v Rimu.

Lepo apostolsko delo opravlja med zakonci „Krščansko zakonsko gibanje“. Že beseda pove, kaj ima za namen. Naj bo le omenjeno, da se bodo zastopniki vse Južne Amerike v septembru letos zbrali v Caracasu na sestanek.

Še besedo o politiki. Veliko je bilo pisanja o komunističnem rovarjenju v Venezueli. Res ga je bilo in ga je še. A se zdi, da v svojih namerah ni uspelo. Njih taktika, da bi prišli na oblast, je za las podobna oni, ki so jo rabili pri nas. A okoliščine so bile povsem druge. Tu je iskati vzrok neuspeha.

Kot pri nas so začeli z Osvobodilno fronto (Ejército de Liberación nacional) proti imperialistom (okupatorja niso imeli) in oligarhom. Začeli so s sabotažo, najprej v glavnih mestih, posebno v Caracasu, da bi narod ustražovali. Tem se pridružili umore. Na vrsti so bili organi javne varnosti (policija in vojaki). Drugih vidnejših oseb se niso lotili. Skrbno so se ogibali konflikta z duhovniki ali Cerkvijo. Edino par ugrabljenj, za senzacijo, so izvedli. Govorice so se slišale, da nameravajo ugrabiti kardinala. Zato je bil od takrat skrbno zastražen. Od duhovnikov je, kot mi je znano, le eden v Caracasu simpatiziral z njimi, ki je npr. pisal v njihovo glasilo, dajal izjave njihovim novinarjem; a drugih prestopkov ni bilo, in ko mu je kardinal prepovedal pisati in dajati izjave, je tudi to opustil. — Nato so organizirali senzacionalne napade na banke, tuja podjetja, največ ameriška, in jih ali oropali ali požgali. Univerza je bila njihovo zatočišče, kamor policija ni mogla zaradi njene avtonomije. Kmalu so se začeli pojavljati tudi prvi partizanski oddelki v gozdovih.

Vendar niso dosegli zaželenega cilja in učinka. Izseljenski kubanci so delali lepo propagando in razkrinkavali lažnive obljube. Kmetje so z agrarno reformo, ki jo je izvedla vlada, nekako zadovoljni in niso podprli partizanov v gozdovih. Vojska je organizirala pohode proti gverilcem in ljudstvo v mestih, kljub terorizmu, ni padlo v obup. Počasi je narod dobil zavest, da je dovolj močan, da je močnejši kot teroristi, ki znajo le uničevati, pač po geslu: naš bog je rop, požig, umor... Tako se zdi, da je za sedaj rdeča nevarnost mimo. Če bodo le oblasti znale s primerno gospodarsko reformo saj delno lajšati lakoto, revščino in brezposelnost. Delo Cerkve je bilo pri vsem tem zelo pomembno: z dobrodelno ustanovo „Caritas“ je dokazala, da ne rešuje le z besedo kot komunisti, pač pa, da tudi pomaga v potrebi.

To je nekaj poročil o Venezueli, tej bogati in revni deželi. Manjka tu še enega slovenskega duhovnika, da bi se posvetil našim ljudem v Valenciji. Sicer Slovencev ni veliko, a kar jih je, si vsi žele imeti med seboj svojega duhovnika in z njim vred skrbeti za dvig verskega in narodnega duha v svoji sredi.

ODŠLI SO PRED NAMI

Msgr. dr. **Alfonz Levičnik**, starosta duhovnikov ljubljanske nadškofije, železomašnik, profesor v pokoju, star 96 let, je umrl dne 6. marca t. l. v Kranju. Rodil se je 28. julija 1869 v Planini pri Rakeku v uradniški družini. Po dovršenem bogoslovju v Ljubljani, je bil eno leto kaplan v Cerknici. Škof Missia je videl njegove sposobnosti in ga je leta 1893 vzel k sebi za tajnika, kjer je ostal šest let. Na to službo in na škofa Missia je pokojni prav do konca življenja ohranil najlepše spomine. Leta 1899 je prišel v Kranj za suplenta na gimnazijo, leta 1903 v Idrijo za kateheta na mestno realko in leta 1906 za profesorja na klasično gimnazijo v Ljubljani. Medtem je z odliko opravil rigorozne z doktoratom na graški univerzi. Za profesorja je imel odlične lastnosti: veliko znanje, ki ga je neprestano spopolnjeval, izredno načitarnost, stalen stik z vsemi sodobnimi smermi v teologiji in kulturi, lep duhovniški nastop in prefinjeno vedenje. Ni čudno, da je s takimi lastnostmi pridobival srca učencev, ki so se ga ob praznovanju raznih obletnic prav do zadnjih let hvaležno spominjali. Napisal je Zgodbe nove in stare zaveze. Ker je bil rahlega zdravja, je že leta 1926 šel v pokoj, katerega je užival domala 40 let. V tem času je mnogo svojih sil posvetil karitativnemu delu: bil je tajnik Karitativne zveze in urednik karitativnega lista „Nova zapoved“. Kmalu po drugi vojni se je naselil v Kranju, kjer je postal duhovno središče duhovnikov kranjske dekanije, katerim je bil predavatelj na raznih konferencah ter s svojo veliko življenjsko modrostjo izkušen mentor. Dasi šibak po telesu je dosegel izredno starost in do konca

ostal bistrega duha. Umrl je, ko se je oblačil za mašo. Pokopal ga je na kranjskem pokopališču g. nadškof ob spremstvu 37 duhovnikov in velike množice hvaležnih kranjčanov.

Horvat Stanko, duhovni pomočnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, rojen 29. 4. 1908 pri Sv. Urbanu pri Ptujju. V mašnika posvečen 25. 3. 1934 v Ljubljani, umrl 23. oktobra v Topolšici pri šoštanju.

Požar p. Kamil, OFCap. biseromašnik, roj. 16. 9. 1903. Služboval je sedaj po vojni več let v Studencih v Mariboru kot župnik vikar. Umrl je 4. novembra v Vipavskem Križu.

V Breznem ob Dravi je 12. novembra umrl **Mak Ivan**, župnijski upravitelj, rojen 25. 11. 1896 v šmartnem pri Velenju, v mašnika posvečen 29. 7. 1921.

Dne 26. decembra 1965 pe umrl v samostanu pri Sv. Trojici v Slov. goricah **Oblak Anton**, župnik v pokoju, rojen 1. 1. 1894 v župniji Trata na Gorenjskem, v mašnika posvečen 25. 6. 1916. Med okupacije je bival v Verdu pri Vrhniki in pomagal v župniji Zaplana. Kot upokojenec je rad pomagal v sosednjih župnijah. Pogreb je na željo pokojnega vodil njegov dolgoletni sosed in prijatelj g. Simon Kotnik, župnik iz Podgorja.

Umrl so v Slovenskem Primorju: **Zlatomašnik Franc Anton Črnigoj**; **Ivan Gujan**, župnik v Ovčji basi; **Josip Križman**, upokojeni in dolgoletni župnik na Proseku. — **Mirko Zrim**, prefekt v slovenskem dijaškem zavodu v Marijanišču na Opčinah, ki se je 7. maja smrtno ponesrečil s kolesom.

LJUBLJANSKA NADŠKOFIJA

Svetoletna romanja so se vršila iz vseh dekanij v času od 27. februarja do 22. maja, večinoma v stolnico, pa tudi v župne cerkve v Novem mestu, Trebnjem, Novi štifti, Šmartnem pri Litiji, škofji Loki, Kranju.

Birmovanja s kanonično vizitacijo se letos vrše v dekanijah Vrhnika, Cerknica, Višnja gora, Kočevje, v času od 30. aprila do 16. oktobra.

Prevod ljubljanskega mašnega propria odobren. Dne 2. junija 1965 je Consilium ad exsequendam constitutionem de sacra liturgia izdal navodila za prevod maš škofijskih lastnih svetnikov. Ljubljanski latinski proprium je sveta kongregacija obredov odobrila 18. januarja 1965. Po imenovanju instrukciji je bil narejen prevod mašnih beselil za lastne svetnike cele nadškofije in za patrone posameznih župnij v ljubljanski nadškofiji. Dne 5. januarja 1966 je bil prevod poslan svetu za izvajanje liturgične konstitucije v potrditev. Ta je bila dana z reskriptom dne 14. januarja 1966.

Svetoletni misijon v ljubljanski stoljni stolnici se je vršil v skladu z naročilom apostolskega pisma „Čudoviti dogodek“ v dneh od 24. marca do 5. aprila pod geslom „Božje ljudstvo v novem svetu“. Izhajal je iz konstitucije „Cerkve v sodobnem svetu“. Posebne dneve so imeli otroci, ministranti, cerkveni ključarji, organisti in cerkveni pevci itd. Namenjen je bil vernikom vse škofije.

Dogmatična konstitucija o Cerkvi je izšla v slovenskem prevodu v posebni tiskani brošuri. Izdal in založil nadškofijski ordinariat v Ljubljani. Stane 300 din (starih, novih 3).

Presbyterium — zbor duhovnikov.

Priporočila ga odlok o pastirski službi škofov. Imenovani so bili vanj: p. Polikarp Brolih OFM, gvardijan, Melhior Golob, dekan v škofji Loki, Jože Kvas, kanonik v Novem mestu, msgr. Anton Smerkolj, dekan v Zagorju, Pavel Uršič, župnijski upravitelj v Srednji vasi v Bohinju, p. Pavel Verderber OT, župnik vikar in prošt v Metliki, in Mirko Žerjav SDB. Pozneje bodo imenovani še drugi.

Novi slovenski prevod sv. pisma je bil odobren za liturgično rabo z dekretom Sveta za izvedbo liturgične konstitucije z dne 22. februarja 1966.

Red svete maše — nova slovenska liturgična knjiga. To je nova oltarna knjiga, ki je pred kratkim izšla. V njej je predvsem natisnjen celotni novi slovenski ordo misae. Tisk je dvobarven (rdeče rubrike) in so vsi mašnikovi spevi napisani v koralnih notah. Cena 9.000 din starih (novih 90).

Enodnevni tečaj za duhovnike je bil napovedan za sredo po veliki noči dne 13. aprila na teološki fakulteti v Ljubljani. V štirih predavanjih naj bi bil obdelan koncilski odlok o službi in življenju duhovnikov. Začetek ob 9 dopoldne. Ob 8 zjutraj koncelebracija z nadškofom v stolnici. Za somaševanje naj bi se prijavil iz vsakega dekanata po eden.

Šmarnice za l. 1966 so pripravljene ekumenske. Oskrbel jih je škofijski ordinariat v Mariboru.

Novo knjige:

Katehetski tečaj 1965. Razmnožena v obliki knjige. Izdal nadškofijski ordinariat v Ljubljani. — Naslovi predavanj: Katehizacija kot setavni del dušnega pastirstva. Aktualni problemi današnje kateheze. Katehizacija šolske mladine 1. in 2. razreda ljudske šole.

Katehizacija v 3., 4. in 5. letniku. Eksistencialni položaj mladoletnika. Vzgojni postopki za mladoletnika v puberteti. Psihološke in sociološke ambientalne osnove katehizacije predšolske mladine. Krščanski starši in katehizacija predšolskih otrok. Kratko poročilo o poteku katehetskih tečajev 1965.

Ealthasar Fisher, Božje ljudstvo okrog oltarja. Prevedel Karel Jaš. V knjižici so razloženi v kratkih stavkih odgovori in spevi, ki pripadajo pri maši ljudstvu.

Dr. Jakob Aleksič, Luč sv. pisma. Uvodni prispevki k razumevanju sv. pisma stare zaveze. Kot pomožni skript izdalo Cirilsko društvo bogoslovcov.

Dr. Valter Dermota SDB, Katehetske metode. Izdalo Cirilsko društvo bogoslovcov.

Nova župnija Sv. Trojice je bila ustanovljena v uršulinski cerkvi v Ljubljani, z veljavnostjo 19. marca 1966. Za prvega župnijskega upravitelja je bil imenovan prof. Jože Košir, dosedanji rektor te cerkve. Za duhovnega pomočnika mu je bil dodeljen dr. Anton Sterle, profesor teološke fakultete v Ljubljani.

Za častnega kanonika stolnega kaplana v Ljubljani je bil imenovan dr. Pavel Simončič, vikar namestnik pri sv. Petru v Ljubljani.

MARIBORSKA ŠKOFIJA

Vlom v tabernakelj. Dvakrat je bilo v preteklem letu vlomljeno v tabernakelj. 17. junija v župnijski cerkvi na Hajdini pri Ptuj, v noči od 30. na 31. oktobra pa v župnijski cerkvi na Teharju pri Celju. V obeh slučajih je bila odnesena monštranca z Najsvetejšim. Zadostilne pobožnosti so bile opravljene v obeh cerkvah.

Birma in kanonična vizitacija v letu 1966 se bo vršila v dekanijah Celje, Braslovče, Maribor — župnije na levem bregu, Lendava in šmarje pri Jelšah.

Zaradi jubilejnega leta se bo vršila birma le ob prvomajskih počitnicah, nato na binkošti v mariborski stolnici ter istotam še na praznik presv. Trojice. Redno birmovanje se bo pričelo v nedeljo 12. oziroma 19. junija. Razgovor o sporedu birmovanja se je vršil na posvetu v Mariboru 27. januarja.

Rekolekcije (mesečne) v letu 1966, ki so redno v vsaki dekaniji posebej, bodo v tem letu poleg duhovne obnove (meditacija, adoracija...) obravnavale odloke II. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Vsak duhovnik mora odloke zadnjega koncila, ki je bil pastoralen, poznati. To je naša prva dolžnost. V vsaki dekaniji naj dekan izbere enega ali dva duhovnika, ki bosta podala vsebino odloka, deloma ali v celoti. Vsak duhovnik naj pa odlok pazljivo doma preštudira. Duhovnik poročevalec naj poda v svojem referatu: a. vsebino odloka, b. tiste točke, ki jih je treba ne samo poznati temveč tudi izvesti, c. način, kako naročila odlokov izvesti. — Priporoča se, da se posebno glede praktičnih sklepov naredi vedno zapisnik, da bo o njih evidenca in tako bolj zagotovljeno izvajanje tega, kar je bilo sklenjeno.

Škofijska kronika leta 1965.

1. **Birmovanje.** Birmanih je bilo v stolnici na binkošti 1008, na nedeljo presv. Trojice 759, v škofijski kapeli 89. v dekanijah izven Maribora 6983, — skupaj vseh birmanih 8839.

2. **Temeljni kamen nove cerkve v Odrancih v Prekmurju** je blagoslovil ordinarij 28. marca.

3. **Mašniško posvečenje** so prejeli v stolnici na Petrovo štirje mariborski novomašniki in dva redovnika frančiškana, dne 22. avgusta pa pri Sv. Trojici v Slov. goricah en redovnik frančiškan.

4. **Župnijski izpit** so opravili v letu 1965: **Cimerman Jožef**, kaplan v Beltincih; **Halas Franc**, kaplan na Vidmu ob Savi; **Lebar Jožef**, župnijski upra-

vitelj pri Sv. Antonu v Slov. goricah, in škafar Štefan, župnijski upravitelj na Hajdini.

5. Umrlo je 15 svetnih duhovnikov, eden redovnik, eden šibeniške škofije in eden ljubljanske nadškofije. — Ekskardiniran je bil eden.

6. Duhovne vaje skupne so opravili: pri Sv. Trojci v Slov. goricah 79 in 4 duhovniki iz celovške škofije; v ljubljanskem semenišču 24 in na Sveti Gori pri Gorici 12. Zasebne duhovne vaje je opravilo 18. — Vseh mariborskih duhovnikov skupno 133.

7. Misijoni, obnove in tridnevnice. Misijoni so bili v župnijah smarje pri Jelšah, Sv. Marjeta ob Pesnici, Velika Polana, Slovenska Bistrica, Nova cerkev, Hrastnik, Soproce, Dol pri Hrastniku, Sele, Senovo, Trbovlje, Polenshak pri Ptuj, št. Danijel nad Prevaljami, Strojna, Remšnik, Slivnica pri Celju, šmartno ob Paki in Markovci v Prekmurju, skupno 18 misijonov. Obnov misijonov je bilo 18, tridnevnic 16.

8. Novi zvonovi so bili blagoslovljeni pri Sv. Luciji v Studenicah, Slovenski Bistrici, Hajdini, Sv. Kunigundi na Pohorju, pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, v Negovi, Mali Nedelji, št. Janžu na Dravskem polju, Gorici v Rečici ob Savinji, Kostrivnici, podružnici Sv. Primoža in D. M. na Rosuljah v Ljubnem, pri Sv. Juriju pri Celju in na Sladki gori ter v Lučah.

9. Novi župniji sta bili ustanovljeni 18. marca in to župnija Sv. Cirila in Metoda v Mariboru (Tezno) in Sv. Doroteje v Dornavi pri Ptuj.

10. Novo pokopališče je bilo blagoslovljeno na Hajdini pri Ptuj in na Prevaljah za župniji Prevalje in Ravne.

Nova župnija v Račah. Z ustanovno listino z dne 10. januarja je bila ustanovljena nova župnija sv. Jožefa delavca v Račah na Dravskem polju. Župnija šteje 300 duš, njen teritorij je v celoti izločen iz župnije Slivnica pri Mariboru. Župnija je posta, škofove podelitve.

Razpis župnije. Razpisuje se župnija Sv. Petra v Savinski dolini, ki je po smrti župnika č. kanonika dr. Janeza Jančiča izpraznjena. Župnija je prosta škofove podelitve.

Sobotne maše popoldne in pred prazniki. Sveta koncilaska kongregacija je na prošnjo slovenskih ordinarijev dovolila, da morejo iz važnih razlogov dovoliti, da verniki zadostijo dolžnosti biti v nedeljo in zapovedane praznike pri sv. maši s tem, da se udeležijo sv. maše v soboto popoldne oziroma popoldne na dan pred zapovedanim praznikom. — Dušni pastirji naj vpeljejo sv. mašo ob sobotah in na dneve pred zapovedanimi prazniki popoldne, s katero bodo mogli nedeljski dolžnosti zadostiti verniki, ki naslednji dan ne bi mogli priti k sv. maši in to v sledečih primerih:

1. Svatje, ki se udeležijo poroke in gostije na domu;

2. delavci, uslužbenci in dijaki, ki gredo ob nedeljah na svoje domove in bi se doma težko udeležili sv. maše;

3. oni, ki se ob nedeljah in praznikih udeležujejo skupnih izletov in ekskurzij.

Sv. maše ob sobotah in pred prazniki popoldne naj bodo kakor nedeljske redno združene z naukom oziroma pridigo. Za sv. mašo se vzame formular nedelje oz. praznika. V župnijah, kjer je to dovoljenje potrebno, kar presodi dušni pastir, naj se vernikom novo dovoljenje razloži, v posameznih primerih pa naj se prizadeti verniki na to opozorijo. Za druge vernike — razen navedenih — ta ugodnost ne velja. Dušni pastirji, ki bodo to mašo redno vpeljali, naj o uspehu oz. koristi poročajo škofijskemu ordinarijatu.

Pozdrav škofu ob vходу v cerkev. Škofijski ordinarijat ima v zalogi novo skladbo, ki se lahko poje ob vходу škofa v cerkev ob raznih slovestnostih. Skladba je preprosta pesem, ki se lahko porabi tako za ljusko petje kakor za zbor in ne stavi posebnih zahtev.

Ženski redovni poklici. Dekleta, ki čutijo v sebi redovni poklic in bi želela posvetiti svoje življenje Bogi in službi bližnjega, zlasti strežbi bolnikov, imajo možnosti, da se priglasijo sledečim redovnim družinam:

1. Mariborske šolske sestre sprejemajo dekleta v noviciat, ki ga imajo v Pančevu. Danes delujejo v raznih bolnicah. V Mariboru imajo tudi vezilnico za mašne paramente.

2. Kongregacija graških šolskih sester (bivši sedež v Slovenski Bistrici), ima svoj noviciat v Dobroti v Črni gori, kjer delujejo v več bolnicah. Posameznice so nameščene tudi v bolnicah v Sloveniji.

3. Usmiljenke sv. Vincencija imajo svoj noviciat v Beogradu, ul. Bore Markovića 8, Beograd 8.

4. Marijine sestre, ki se posvečajo strežbi bolnikov, imajo noviciat v Dobrovi pri Ljubljani. V Mariboru imajo svojo hišo v Mlinski ul. 7.

5. Uršulinke imajo svoj noviciat v Škofji Loki pri Ljubljani.

Jubilanti v mariborski škofiji v letu 1966. **Bisernomašnik:** Msgr. Šeško Konrad, župnik in dekan pri Sv. Ani v Slov. goricah. **Zlatomašniki:** Jereb p. Remigij, OT, vpokojeni župnik vikar iz Ormoža, biva v Slovenski Bistrici; Krošl Jožef, častni kanonik in dekan, Sv. Barbara v Halozah; Satler Franc, župnijski upravitelj, Spodnja Polskava; Tovornik Franc, arhidiakon, nadžupnik in dekan, Slovenske Konjice; Urleb Franc, župnijski upravitelj, Šmartno ob Dreti.

Imenovanja. — Kuk Marijan, župnijski upravitelj v Šmartnem pri Velenju je bil imenovan za prodekana dekanije šaleška dolina; — Drogenik Anton, župnijski upravitelj pri Sv. Petru v Savinjski dolini, je bil imenovan za člana škofijskega katehetskega sveta in obenem za člana Medškofijskega katehetskega odbora; — Lasbaher Franc, kaplan v Žalcu, je bil na lastno željo iz zdravniških razlogov razrešen član-

stva v Medškofijskem katehetskem odboru.

Osebnne spremembe v mariborski škofiji. — Brecl Franc, kaplan v Šmartnem pri Šaleku, je bil prestavljen za kaplana mestne župnije Sv. Danijela v Celju; — Čontala Matija, CM, kaplan pri Sv. Jožefu v Celju, je odšel na novo službeno mesto pri Sv. Jakobu ob Savi v Ljubljanski nadškofiji; — Gojkošek p. dr. Marijan, OFConv, kaplan na Ptujski gori, je odšel na novo službeno mesto v Sostrem pri Ljubljani; — Gracar dr. Jožef, CM, je bil imenovan za superiorja pri Sv. Jožefu v Celju; — Gutman Jožef, župnik pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, je bil razrešen souprave župnije Čirkovec; — Halas Franc, kaplan na Vidmu ob Savi, je bil imenovan za župnega upravitelja pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah; — Jemec Franc, župnijski upravitelj v Šmartnem pri Šaleku in soupravitelj nadžupnije Škale, je bil razrešen in imenovan za župnijskega upravitelja v Čirkovcih; — Jenko p. Rafael, OFCap., je bil nastavljen za kaplana v Črnceh pri Dravogradu; — Klančar Vinko, CM, je bil nastavljen za kaplana pri Sv. Jožefu v Celju; — Kuk Marijan, kaplan v Celju, je bil imenovan za župnijskega upravitelja v Šmartnem pri Šaleku in soupravitelja nadžupnije Škale; — Lebar Ignac, SDB, dosedaj na Portugalskem, je bil nastavljen za kaplana na Kapeli pri Radencih; — Rode dr. Franc, CM, kaplan pri Sv. Jožefu v Celju, je bil imenovan za župnijskega upravitelja iste župnije; — Sedej Lovro, CM, je bil razrešen službe župnijskega upravitelja pri sv. Jožefu v Celju in odšel za superiorja v Miren pri Gorici; — Sraka Avguštin, župnijski upravitelj na Remšniku, je bil imenovan za soupravitelja župnije Brezno ob Dravi; — Ternar Anton, SDB, kaplan na Kapeli pri Radencih, je odšel na novo službeno mesto v Ljubljanski nadškofiji; — Žalar Jakob, SDB, kaplan na Dobrni, je bil imenovan za vikarja namestnika pri

Sv. Petru pri Mariboru; — **Adamič Adolf**, župnik v pokoju, je bil imenovan za župniškega upravitelja v St. Janžu pri Velenju; — **Bakan Ivan**, župniški upravitelj na Dobrni, je bil razrešen souprave župnije St. Janž pri Velenju; — **Vraber Jakob**, župnik v Slivnici pri Mariboru, je bil imenovan za vikarja namestnika novoustanovljene župnije Rače; — **Zdolšek Franc**, ekonom Slomškovega semenišča v Mariboru, katero službo obdrži, je bil imenovan za župniškega upravitelja novoustanovljene župnije Rače na Dravskem polju; — **Šetar p. Franc, DJ**, je razrešen službe kaplana pri D. M. v Brezju, Maribor, in bo na razpolago za misijone z bivališčem v župnišču Sv. Magdalene v Mariboru; — **Šmon Franc**, župnik pri Svetinjah, se je odpovedal župniji in bil upokojen; začasno bo upravljal župnijo kot župniški upravitelj.

PRIMORSKA

Koncilski dan v Trstu. V nedeljo, 13. marca, se je vršilo drugo jubilejno romanje tržaških Slovencev v stolnico sv. Justa. Križ na čelu procesije je nesel g. Dušan Jakomin. G. nadškof je počakal vernike v stolnici. Številni duhovniki so se porazdelili po spovednicah, tako je lahko vsak romar opravil tudi sv. spoved. Pri sv. maši sta g. nadškofu asistirala msgr. F. Šibenik in g. Jakomin.

Občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete na Goriškem se je vršil v ponedeljek, 14. marca, v mali dvorani Katoliškega doma v Gorici. Navzoče je najprej pozdravil predsednik Zveze dr. Kazimir Humar. Pri volitvah je bil za predsednika potrjen dosedanji predsednik Zveze.

„**Očetov dan**“ v semenišču. V goriškem semenišču so tudi letos na praznik sv. Jožefa počastili očete semeniščnikov. Na slavlje je prišel tudi nadškof Pangrazio.

V Koprju vsako nedeljo kar mrgoli avtobusov in drugih vozil, odkar je bilo razglašeno koncilsko leto. Verniki od vseh strani prihajajo v koprsko stolnico.

Škof dr. Jenko v Gorici. Zelo priščno je bilo srečanje škofa za Slovensko Primorje z goriškimi verniki, ki se je vršilo na Vnebohod popoldne v dvorani Katoliškega doma v Gorici. Pozdravne besede je g. škofu izrekel škofijski kancler msgr. dr. Rudi Klinec. Škof Jenko je v daljšem govoru osvetlil problem družine v luči koncila. — Nato se je škof v Zavodu sv. Družine sestel s slovenskimi duhovniki. Bilo jih je 19.

V Katoliškem domu v Gorici je bilo v mesecu aprilu izredno zanimiva predavanje msgra. dr. Janeza Vodopivca, profesorja na papeški univerzi. Predavatelj, ki je tudi sam član koncilskega odbora za zedinjenje kristjanov, je v poljudni, a stvarni besedi povedal zanimivosti iz ozadja cerkvenega zbora.

Msgr. Matija Škabar je letos v Trstu slavil svojo 90-letnico rojstva. Je eden najstarejših duhovnikov na Primorskem. 20. marca je umrl.

KOROŠKA

Jubilejno romanje v Celovcu. Nad 2500 vernikov iz vseh krajev slovenske Koroške je v ponedeljek, 11. aprila, poromalo v celovško stolnico, da se v ubilejnem letu zbere ob svojem nadpastirju v skupni molitvi in daritvi.

Dopoldne je prevzval g. škof dr. Koestner ob asistenci stolnega kanonika g. A. Zechnerja in škofijskega tajnika g. M. Krištofa daroval slovesno sv. mašo. Nagovor sta v domačem jeziku imela g. škof in g. kanonik Zechner.

Popoldansko jubilejno slovesnost je pričela uvodna melodija prof. Silva Miheliča na orglah, nakar so združeni podjurski zbori pod vodstvom g. Tomaža Holmarja z ubranim petjem velikonočne

vigilije uvedli v velikonočno vstajenje. Govoril je šentlenarški župnik Čebul.

Cerkveni-pevski del je zaključil zbor „Jakob Gallus-Petelin“ pod vodstvom dr. F. Cigana.

Na gospodinjki šoli v št. Jakobu. Na cvetno nedeljo je bilo v št. Petru zborovanje gospodinjskih absolventk. Ves dan je bilo pestro in živahno ter sta se sestanka udeležila tudi gg. Karičelj in Česen.

Farna mladina iz Vogrč je v nedeljo, 13. marca, gostovala v št. Jakobu v Rožu z igro „Grče“. Vse je bilo pod vodstvom g. Vinka Zaletela. Isto igro so ponovili v št. Vidu v Podjuni, kjer je imel g. Vinko tudi skioptično predavanje o Indiji.

V drugi polovici meseca julija so verniki iz Koroške poromali v Padovo in Turin. Namen romanja je bil obiskati predvsem rojstni kraj sv. Janeza Boska ob 150-letnici njegovega rojstva.

AVSTRILIJA

Škog v Innsbrucku msgr. Pavel Rusch je naročil ravnatelju škofijske dobrodelne ustanove Caritas msgr. Jožefu Steinkelderju, da naj organizira dušnopastirsko službo v škofiji za delavce iz Slovenije in ostalih delov Jugoslavije. Kot je znano, je v zadržem času prišlo veliko slovenskih fantov in deklet tudi na Tirolsko, tako kot v ostale dele Avstrije. Samo v eni tovarni blizu Inomosta je zaposlenih okoli 50 Slovencev. Slovenci so pred meseci imeli prvo slovensko mašo v Rumu. Udeležili so se je vsi, ki so zaposleni v tem kraju ter iz krajev Sollead—Hall in okolice Innsbrucka.

FRANCIJA

Slovenci s področja Merlebacha bodo v avgustu imeli šestdnevno romanje v Lurd z romarskim vlakom škofije Metz. Pred tem so 30. maja romali k Mariji z Brezj v Habsterdieck.

Slovenski naseljenci v severnem delu Francije in v Pas — de — Calais so imeli 8. maja svetoletno romanje v cerkev lurške Matere božje v Livieniu, kjer je bila koncelebrirana sv. maša, nato pa na pokopališču blagoslovitev nagrobnega spomenika msgr. Valentina Župančiča. Popoldne je bilo več proslav. Najprej proslava materinskega dne, nato pa proslava 40—letnice obstoja Društva Sv. Barbare in 40—letnice delovanja pevskega zbora iz Bruay — en Artois.

ZDA

Dve novi slovenski peti maši. Msgr. Gregor Zafošnik, profesor glasbe in stolni organist ter pevovodja v stolnici v Mariboru, je uglasbil dve novi slovenski slovenski maši: Kratko slovensko mašo in drugo v čast sv. Tereziki. Obe maši je razmnožil in ima na razpolago rev. Leopold Mihelič, slovenski duhovnik v Denver, Colorado, 4695 Pearl Str.

Slomškova šola med Amerikanci. V mestu Etiwanda v Californiji imajo Slomškovo šolo — Anton Martin Slomšek School. V mestu ne živijo Slovenci, le župnik je Slovenec, Franc Horvat. On je škofa prosil, da bi se nova šola smela imenovati po božjem služabniku. Škof je prošnji rad ustregel, posebno potem, ko je na koncilu v zvezi s slovenskimi škofi polrobneje spoznal življenje škofa Slomška, posebno iz branjne brošure o Slomšku, katero so na koncilu razdelili med navzočimi škofi.

Milwaukee, država Wisconsin, je eno izmed mest v ZDA, ki ima večjo slovensko naselbino. Slovenci imajo svojo župnijo sv. Janeza, v kateri je bil v povojnih letih do svoje smrti župnik msgr. Franc Gabrovšek; sedaj vodi župnijo p. Klavdij Okoren. Ker je sedanja cerkev premajhna in je tudi v oviro pri preuravnanju prometnih zvez v mestu, so sklenili, da bodo na drugem zemljišču postavili novo cerkev. Bo zelo moderna in bo zgrajena v obliki dese-

terokotnika. Imela bo poleg glavnega vhoda, deset stranskih izhodov, tj. na vsakem oglu; to zaradi primera nevarnosti, da jo verniki morejo hitro izprazniti. V cerkvi bo 800 sedežev, ki bodo postavljeni v obliki polkroga okrog glavnega oltarja na sredini cerkve.

KANADA

V Toronto je bil na obisku skopljanski škof dr. Smiljan Čekada. Obiskal je tudi slovenske lazariste. Predvsem zato, ker so trije prej delovali v njegovi škofiji. Škof potuje po Kanadi in ZDA v glavnem zaradi zbiranja darov za zidavo nove katoliške stolnice v Skoplju, ker je prejšnjo porušil zadnji potres. Obe slovenski župniji sta škofu za njegovo cerkev izročili kot dar slovenskih vernikov 650 dolarjev. Škof je bil daru zelo vesel. Dejal je, da je tudi v domovini ljubljanska nadškofija darovala več kot vse ostale kat. škofije v Jugoslaviji skupaj.

Srebrna maša lazarista Karla Wolbanga. Rev. Karel Wolbang, CM, ki deluje v Severni Ameriki, ponovno pa prihaja misijonarit med slovenske rojake v Kanadi, je imel v nedeljo 26. junija srebrno mašo v cerkvi Brezmadežne v Torontu. Po maši je bilo v cerkveni dvorani kosilo za srebrnomašnike prijatelje, pevce in mašne strežnike. G. srebrnomašniku iskreno čestitam!

Pesem materam je bil naslov materinski proslavi, ki jo je v župniji Brezmadežne za prvi maj pripravil g. Franc Sodja CM. Nastopili so otroci otroškega vrta, učenci ljudske šole in gojenci srednjih šol.

Dva dni po prireditvi, tj. 3. maja, je odšel iz Toronta v München v Nemčijo jezuit Janez Sodja, ki je uspešno končal svoje misijone med rojaki po Kanadi. Do Clevelanda ga je spremljal njegov brat Franc Sodja CM na poti v Argentino, za kar so vedeli samo njegovi sobratje. G. Sodja je bil v tej fari

že od leta 1960, pomagal je pri zidanju cerkve in dvorane in pri duhovni graditvi fare, zlasti med mladino. Poleg tega je 8 let urejal verski mesečnik Božja beseda. Pozdravljen med sobratji v Argentini!

ARGENTINA

Pričetek slovenske šole.

V nedeljo 6. marca je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu otvoritvena sv. maša, ki jo je imel Msgr. Anton Orehar.

Po sveti daritvi je nastopil orkester šolskih otrok iz San Martina in pevski zbor.

Takoj po nedelji se je prišel pouk v tehle krajih: Adrogué, Berezategui, Bariloche, Buenos Aires, Carapachay, Hurlingham, Mendoza, Miramar, Morón, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, San Miguel, Slovenska vas, Transradio. Vseh otrok, ki obiskujejo slovenske tečaje, je okrog 700.

Slovenski srednješolski tečaj v Slovenski hiši v Buenos Airesu. V soboto 26. marca je bila zanj pričetna sv. maša. Daroval jo je msgr. Anton Orehar. Proforski zbor šteje deset novih moči, dijakov in dijakinj pa je šestdeset, največ v prvem letniku. Tečaj vodi g. Marko Kremžar.

Letno zborovanje Katoličke Akcije je bilo v nedeljo 20. marca v Slovenski hiši. Osrednja točka je bil referat o dekretu, ki ga je izdal II. Vatikanski cerkveni zbor glede laičnega apostolata.

Anton Rant SDB je v kasteljanskem jeziku napisal knjigo: „Kristus v naši zgodovini“.

Duhovniški sestanek. Prvi letošnji duhovniški sestanek je bil v sredo 27. aprila. Svetnik Alojzij Košmerlj je imel referat o duhovništvu na podlagi koncilskih odlokov. Msgr. Anton Orehar, direktor slovenskih misijonarjev in delegat ljubljanskega nadškofa je poročal o dušnopastirskem načrtu in o tekočih zadevah. Zdravko Reven, ki je

prišel iz Koroške na kratek obisk v Argentino, pa je govoril o slovenski problematiki v Evropi.

Mladinske duhovne vaje. Za letošnji post je 227 deklet in fantov opravilo duhovne vaje. Vršile so se v štirih tečajih. Trije tečaji so jih delali v škofovem zavodu v Adrogué. Vse tečaje je vodil župnik Janez Langus.

Velikončne duhovne obnove so bile na devetih krajih. V Berazateguiju je pridigal Jurij Rode, v Floridi in Carapachayu svetnik Alojzij Košmerlj, Matija Boritvar in Msgr. Anton Orehar; iz rojake iz Hurlingham in Villa Tesei dekan Ciril Milavec, v Moronu dr. Filip Žakelj, v Ramos Mejiji prelat France Novak in Janez Kalan, v San Justu župnik Albin Auguštin, v San Martinu Msgr. Anton Orehar, v Slovenski vasi gg. lazaristi.

Dr. Branko Rozman je 9. marca iz Argentine odpotoval v Evropo z namenom, da tam ostane in si poišče mesto, kjer bo najučinkoviteje lahko pomagal pri delu za Slovence.

Dr. Filip Žakelj je 12. aprila odšel na večmesečno potovanje po Sev. Ameriki, Evropi in Sveti Deželi.

Zdravko Reven je po Veliki noči prišel iz Koroške na obisk v Argentino za en mesec.

Romanje v Lujan. 8. maja, prav na praznik Lujanske Matere božje je nad 2.000 Slovencev poromalo v Lujan. Romarsko sv. mašo je imel msgr. Anton Orehar. V pridigi je govoril o resnem krščanstvu, ki temelji na resnici, pravici in ljubezni. Za njim je govoril krajevni škof Alojzij Tomé, katerega stariši so iz Furlanije in zato Slovence dobro pozna. Slovence v Argentini je izredno lepo pohvalil. Svojo naklonjenost do Slovencev je izpričal tudi s tem, da je med sveto mašo pomagal obhajati slovenske romarje v slovenskem jeziku.

Popoldansko pridigo je imel dr. Franc Gnidovec, rektor škofovega za-

voda v Adrogueju. Govoril je o Mariji — Materi Jezusa Kristusa Materi katoliške Cerkve.

Ostala slovenska romanja

Kot smo imeli Slovenci iz Bs. Aire in okolice letošnjo svetoletno romanje v Lujan 8. maja, so imeli svoja romanja tudi Slovenci po ostalih večjih naseljih: Rojaki iz San Luisa so imeli svoje romanje 15. maja, v Mendosi 22. maja in v Córdoba 25. maja. Tudi ta romanja je vodil msgr. Anton Orehar.

Štipendije za gojence škofovega zavoda v Adrogueju. Vodstvo želi ustanoviti za leto 1966 sedem štipendij, ki naj bi bile posvečene spominu pokojnih oseb iz te ustanove.

1. škofa dr. Gregorija Rožmana
2. Delegata p. Antona Prešerna SJ
3. Rektorja prelata dr. Alojzija Odarja.

4. Profesorja dr. Ivana Ahčina.
5. Gojenca Tomaža Kralja (se je ponesrečil v Andih).

6. Gojenca Božidarja Vivoda (se je ponesrečil v Andih).

7. Gojenca Marka Škulja (se je ponesrečil v reki).

Vsaka štipendija znaša mesečno 5000 arg. pesov (25 am. dolarjev zunaj Argentine), skozi deset mesecev, od marca do decembra tukajšnjega šolskega leta. Plačati jo more en sam dobrotnik ali več dobrotnikov skupaj; plačevalec se more posamezne mesece ali enkrat za več mesecev ali celo leto skupaj.

Župnija sv. Jožefa v Lanusu ima novega župnika

Župnija sv. Jožefa v Lanusu je bila po smrti g. msgr. Janeza Hladnika dobrih osem mesecev brez župnika. Krajevni škof msgr. Schell je želel, da bi faro prevzel kak slovenski duhovnik. Obrnil se je do msgr. Antona Orehara s prošnjo za duhovnika. Ta je ško-

fovo željo sporočil na duhovniškem sestanku. Javil se je g. Anton Škulj, župnik v Moronu. Novo župnijo je prevzel v soboto, 5. marca.

Duhovniki iz slovenskega semenišča v emigraciji

V 20 letih je izšlo iz tega semenišča:

52 slovenskih duhovnikov, ki so dovršili študije in bili posvečeni v tem semenišču,

14 slovenskih duhovnikov, ki so bili začasno gojenci tega semenišča, pa so končali drugod (redovniki in nekateri drugi),

13 slovenskih duhovnikov, ki so ob koncu vojne predčasno posvečeni dovršili študije in opravili zadnje izpite v tem semenišču,

9 slovenskih duhovnikov je prejele teološki doktorat na bogoslovni fakulteti tega semenišča,

6 novih slovenskih duhovniških poklicev je že prišlo iz „škofovega zavoda“ za dijake, ki je temu semenišču pridružen.

AVSTRALIJA

Šolske sestre v Melbournu

V Avstraliji, kot je znano, delujejo p. Bernard Ambrožič OFM, p. Valentin Jenko OFM, dr. Mikula in p. Bazilij OFM. P. Bazilij deluje v Melbournu, kjer gradi Baragov dom in slovensko cerkev. Poleg tega je pred kratkim povabil slovenske šolske sestre, da bi prevzele novo postojanko med Slovenci v Avstraliji. Po privolitvi cerkvenih oblasti so ponudbo sprejele in ustanovile Slomškov dom, kakor se nova redovna hiša imenuje. Sestrsko redovno družino v Melbournu sestavljajo naslednje sestre: Romana Toplak, večletna provincialka, rojena v Srednji Bistrici, s. Silvestra Ifko, predstojnica melbournske družine, rojena v Gorici, s. Hilarija Šanc, rojena v Padežu, in s. Pavla Kavčič, rojena pri sv. Juriju ob Ščavnici. Sestre bodo v Melbournu oskrbovale otroški vrtec, vodile Slomškovo šolo, obiskovale bolnike po domovih in bolnišnicah, skrbele za otroke v primeru bolezni matere ali smrti v družini. Sestrkam želimo mnogo božje pomoči na novi postojanki.

splošne verske vesti

POKORŠČINA V LITURGIČNIH ZADEVAH

Januarska številka 1. 1965 mesečne revije za liturgično pastoracijo „Paroisse et Liturgie“, ki jo izdaja opatija sv. Andreja v Brügge, je prinesla vrsto člankov, ki govorijo o pokorščini v liturgičnih zadevah. Opat A. Turck in E. Marcus obravnavata predmet načelno, dočim J. Colson in G. Pinkers pod zgodovinskim vidikom.

Temeljno misel, ki preveva navedene članke, bi mogli takole izraziti: Sodobni duhovnik čuti pravo neugodje ob vprašanjih, ki se tičejo liturgičnih opravil. Srednji vek je živo izkustvo presbiterata v edinstvu s škofom, katero je vladalo v stari Cerkvi, vedno bolj izpodrival in nadomeščal z okorelimi, dostikrat samo

po zunanje utemeljenimi, izenačujočimi zakoni. Tako izenačenje liturgičnih predpisov, taka strogo uniformirajoča rubricistika je v nasprotju z dušnopastirskimi potrebami vsakokratnega občestva. Rubrike se morajo spopolnjevati z dognanji dušnopastirskega izkustva celotnega presbiterata. Liturgična zakonodaja se mora omejiti zgolj na striktno obvezne okvirne norme in pustiti dušnemu pastirju, da v okviru teh norm svobodno in samostojno formira obliko liturgičnih opravil. S tem bi se v Cerkvi samo obnovila stara, njenemu bistvu odgovarjajoča in zato njena pristna tradicija.

A. Turek pojasnjuje te misli z nekaterimi konkretnimi predlogi. V „liturgiji besede“, pravi, naj ne bo vse že a priori določeno. Uradni lektionarij naj bi veljal samo kot temeljni, izhodiščni tekst in ne kot sakrosaktni obvezni tekst. Kjer je možen svoboden izbor beril, tam naj se zaradi večje živahnosti liturgičnih opravil dopusti. Za „molitev ljudstva“ (oratio fidelium) naj se ne določi preveč uradnih obrazcev, temveč naj zakonodaja poda le bistvene nagibe in splošna navodila. Prav naj bi bila svobodna formulacija uvoda k Očenašu.

Drugi formalni predlog je ta: A. Turek razlikuje dva tipa skupnih sv. maš: župnijska nedeljska sv. maša, ki obsega različne naravne skupine in je tako simbol edinosti v raznolikosti; drugi tip sv. maše je sv. maša na delavne dni za določene skupine, npr. šolarje, študente in druge stanovske skupine. Ta slednja maša se mora ozirati na posebne potrebe stanovskega pouka, zato mora biti duhovnik svogoden v izbiri beril, namenov itd., primernih potrebam dotičnega stanu, kar bi dajalo liturgiji Evharistije poseben značaj edinosti. Tudi za koncelebracijo naj ne bo en sam obrazec. Tip koncelebracije, ki so ga v raznih samostanih preizkusili, je primeren le za duhovniške sestanke; tak kakršen je, naj se ne nalaga kot primeren za farna občestva, za katere še ni bilo nobenega uradnega poskusa. Tudi v tem pogledu naj bi posamezne določbe nakazale glavne misli, drugače pa dopuščale duhovnikom možnost, da izberejo po modrem predudarku, kar bi bilo pastoralno najkoristnejše. Uradno dopuščeni poskusi naj se izvedejo v naravnih občestvih in ne v izrednih skupnostih. Treba je spremeniti načelo, da je liturgično samo to, kar je v liturgičnih knjigah. Liturgična reforma naj ne bo samo sprememba rubrik. Ne moremo se zadovoljiti s tem, da se stare rubrike nadomestijo z novimi rubrikami. Tak napačen princip ovira sv. Duha, da se v liturgiji ne javlja tako, kot se javlja v drugih oblikah cerkvenega življenja.

A. Turek konča svoj članek z dvema željama: Liturgične komisije naj vrše posredovalno vlogo med škofom in presbiteratom in brzdajo izključno moč zakona. Naj se ne omeje samo na prestavo tekstov; prežeti občestvenega duha naj ne služijo samo za denunciranje novotarjev, temveč naj začénjajo dialog z župnijami in njihovimi duhovniki in razpravljajo o vseh novih izkustvih.

Druga želja je ta: Pri vzgoji klera je treba v dušnopastirsko izobrazbo vključiti vzgojo k pokorščini. Treba se je naučiti iz dušnopastirskega dela izvajati smernice za osebno nravno življenje. Vsako dušnopastirsko delovanje mora oblikovati lastno verovanje. Naj se v liturgiji ničesar ne začénja, kar ne služi za okrepitev krščanske vere in duhovniške vesti.

V uvodni opombi pripominja urednik T. Maertens, da s temi izvajanji soglašaja celotno uredništvo „Paroisse et Liturgie“. Namen teh razprav je analizirati različna razmišljanja, o katerih dušni pastirji spontano začno govoriti, brž ko se dotaknejo teh vprašanj, in določiti stališče, ki ga naj zavzamejo do zakona in do avtoritete.

Ti predlogi in misli gredo daleč preko možnosti, ki jih predvideva liturgična konstitucija; zadevajo mimo vprašanja rubrik in pokorščine v liturgičnih zadevah na bistveni problem liturgične pastoracije, kako namreč naj bo liturgično opravilo dejanje vsega občestva in kakšne posledice izvirajo iz tega za liturgično zakonodajo in za duhovnika, zakramentalno pooblaščenega liturga v občestvu. Istočasno se izvajajo posledice za razmerje med škofom in presbiteratom iz nauka o kolegialnosti.

Objava navedenih člankov in predlogov je naravno izzvala hudo reakcijo pri hierarhiji. Prvi se je oglasil kardinal Lercaro, predsednik pokoncilskega sveta za izvedbo liturgične reforme, ne sicer uradno, temveč v predavanju za duhovnike in zastopnike katoliških organizacij lastne škofije.

Kardinal je govoril o reakciji v zvezi z liturgično obnovo in jo je imenoval pozitivno, v kolikor sprejema že izvedene ali nakazane reforme; imenuje jo pa negativno, v kolikor gre preko nameravanih reform in ne upošteva cerkvene avtoritete. Take težnje so bolj ali manj povsod na delu. Nekateri, verjetno v dobri veri, vendar prenačljeno sami od sebe uvajajo novosti, ki se jim zdijo pastoralno koristne, npr. molijo kanon na glas in v narodnem jeziku, delijo obhajilo tako, da polagajo evharistični kruh vernikom v roko. Če gre le za posamezne slučaje, bi se dalo opravičiti s pomanjkanjem razsodnosti; hujše pa je, če si cele skupine osvoje tako postopanje. Najbolj boleče pa je dejstvo, da s takim ravnanjem prezirajo cerkveno avtoriteto in postavljajo teorije ter jih skušajo utemeljevati s teološkimi razlogi.

Kardinal je dejal, da ga zelo boli, da mora v tej zvezi imenovati za liturgično obnovo tako zaslužno revijo, kot je „Paroisse et Liturgie“. Vendar mora z enako bridkostjo opozoriti na praktično in teoretično zmoto onih, ki postavljajo neposredno pastoralno izkustvo nad navodila hierarhije. Tako ravnanje izhaja iz napačne domneve, da so določila liturgične konstitucije sad zgolj teoretičnega študija in ne premišljenega in ljubeče prizadevnega kontakta z dušnimi pastirji. Čeprav zelo upošteva kolegiatno postopanje duhovnikov pri škofovskih odločbah in visoko ceni harmonično sodelovanje presbiterata s škofom, vendar ostane resnično, da je pastirska odgovornost in iz nje izvirajoča milost podeljena škofu; njemu je naložena odgovornost za Cerkev. Nikakor ne gre funkcijo škofov nadomestiti s „pastoralno bazo“. Ne mislimo uvesti liturgije, da bi poživila dušnopastirsko delo, katera pa bi se odtegnila vsaki disciplini. V mejah poslušnosti, katere ne sme nihče prezreti, je dovolj prostora za koristna pastoralna izkustva. Kristus je dal svoji Cerkvi avtoriteto, ki ima oblast zavezovati in odvezovati.

Kmalu za kardinalom Lercarom so spregovorili tudi belgijski škofje, ki so poslali uredništvu omenjene revije poseben dopis, v katerem pravijo, da morajo z obžalovanjem povedati, da tako pisanje poziva k neposlušnosti v liturgičnih zadevah. Nekateri odstavki v teh člankih so take narave, da povzročajo hudo škodo cerkveni disciplini in dušnopastirskemu delu. Od naše duhovščine pričakujemo, da določila liturgične obnove izpeljejo, ne moremo pa ničesar sprejeti, kar bi duhovnike zavajalo, da bi prezirali veljavne predpise, in kar bi dajalo svobodo osebnim in kolektivnim improvizacijam. Izvajanja omenjenih člankov temelje na neki teologiji o episkopatu, ki ne pozna poslanstva in naloge škofov in s tem obenem osporava avtoriteto Cerkve. Škofje opominjajo, da hoče Sveta stolica ohraniti strogo disciplino v vsem, kar se tiče liturgije, in da je ta disciplina predpogoj za srečno in postopno prilagoditev. Škofje končno apelirajo na uredništvo revije, da naj v tej zadevi poda novo orientacijo, prežeto z zmernostjo

in ljubeznijo. Priznavajo reviji zasluge za obnovo liturgičnega življenja, izražajo pa željo, da zaradi težkih vprašanj, bolj tesno sodeluje s škofi. Predlagajo plodonosen in konstruktiven dialog, obenem pa pričakujejo otroško in zaupno pokorščino.

L-ek

NEZMOTLJIVOST CERKVE V PRAVOSLAVNI TEOLOGIJI

V mestun Chevetogne v Belgiji se je l. 1961 vršilo ekumensko zborovanje posvečeno razglabljanju vprašanja o nezmotljivosti Cerkve. Referati so bili pozneje objavljeni v posebni knjigi. Poleg člankov katoliških avtorjev prinaša knjiga prispevke raznih zastopnikov reformirane, anglikanske in pravoslavne Cerkve. Posebno zanimiv je referat pravoslavnega teologa Afanasieffa z naslovom: Cerkvena nezmotljivost z vidika pravoslavnega teologa.

V članku izvaja sledeče misli: Pravoslavna Cerkev do najnovejšega časa ni čutila posebne potrebe, da bi nauk o nezmotljivosti Cerkve razvila in bolj natančno obrazložila, kajti ta resnica ji je bila nekaj samo po sebi razumljivega. Čistost nauka je ohranjala in zmote zavračala mnogo bolj s svojim življenjem kakor pa z določanjem in oznanjevanjem verskega nauka. Če novejši pravoslavni teologi govorijo o cerkveni nezmotljivosti, hočejo le bolj poudariti to samo po sebi razumljivo resničnost Cerkve in najti odgovarjajoči način, kako na zunaj izraziti pravoslavno cerkveno pojmovanje, ki se hrani s prastarimi cerkvenimi izročili. Za krščanski Zahod je potrebno, da se seznanijo z ekzeziološkimi nazori novejših pravoslavni teologov, ker je le tako mogoče spoznati temeljne razlike med zahodnim in vzhodnim pojmovanjem Cerkve, kar je predpogoj za ekumenski dialog in da zasije luč iz prvih stoletij stare, skupne, še nedeljene Cerkve.

Prvi pravoslavni teolog in edini do novejšega časa je bil filozof Bulgakov, ki obširno razpravlja o nezmotljivosti Cerkve v knjigi „L'Orthodoxie“, katere izšla v Parizu 1932. Za pravoslavne teologe je Bulgakov ne samo verski filozof, temveč pristni teolog, ki z vsemi svojimi nazori izraža verovanje celokupnega pravoslavja. Teologi današnje ruske emigracije so močno pod njegovim vplivom. Tudi Afanasieffovih razglabljanj si ne moremo misliti brez Bulgakova. To vidimo, če primerjamo njuno izražanje. Afanasieff pravi: „Pravoslavno mišljenje se ne giblje v kategoriji nezmotljivosti, temveč v kategoriji resničnosti.“ Pri Bulgakovu se glasi: „Cerkev je nezmotljiva ne zato, ker resnico pravilno izraža (definira), temveč zato, ker vsebuje resnico.“ „Resničnost Cerkve je predvsem življenje v resnici in ne kak abstraktni nauk.“ „Toda resnica je Kristus.“ Atanasieff dalje razvija ta Bugakova izvajanja, rekoč: Cerkev ima v sebi resnico, kajti poseduje Duha resnice. Da bomo prav razumeli poudarek teh izrekov nasproti drugim veroizpovedim, navedimo še stavek, s katerim Bulgakov začne svojo razpravo o pravoslavju: „Kristusova Cerkev ni kaka ustanova; ona je novo življenje s Kristusom in v Kristusu, katero vodi sv. Duh.“

Temeljni nauk pravoslavni teologov je ta: Cerkev je resnica, ker je telo Njega, ki je dejal o sebi: jaz sem resnica, in ker v njej živi Duh resnice. Cerkev, pravi Afanasieff, je od začetka obsojala heretične nauke in tako oznanjala resnico. Vse dogmatične definicije Cerkve so javljanje Duha resnice, ki v Cerkvi prebiva in deluje. Zato sta resnica in Cerkev identična. Cerkev je nezmotljiva, ker je Cerkev resnica. Samo resnično je nezmotljivo. Sama po sebi brez odnosa do resnice je nezmotljivost pojem brez vsebine.

Za pravoslavno Cerkev so odločbe prvih sedmih vesoljnih cerkvenih zborov nezmotljive; to se pravi, da so od vesoljne Cerkve sprejete kot izraz absolutne resnice, ki je obvezna za vse. Kakršna koli naj je avtoriteta vesoljnega cerkvenega zbora, njegove odločbe so šele tedaj priznane kot resnične, ko jih Cerkev kot resnične sprejme.

Do tu sledi Afanasieff Bulgakovu, v nadaljnjih izvajanjih pa se od njega loči in skuša prodreti do jedra pravoslavne nauka. V pravoslavni nauku o Cerkvi igra važno vlogo ideja „sobornosti“, to je vseobsegajoče vesoljstvo. Pojem „sobornost“ je prvi rabil laični teolog Homjakov; po njem so ga sprejeli skoro vsi novejši ruski pravoslavni teologi. Tudi Bulgakov vidi v „sobornosti“ sedež resničnosti in nezmotljivosti Cerkve kot celote, ki jo sestavljajo hierarhija, duhovniki in laiki; iz skupnosti teh vseh odseva in se izraža, kaj je resničnost Cerkve.

Tako pojmovanje Cerkve zavestno nasprotuje katoliškemu pojmovanju o cerkveni nezmotljivosti. Katoliški nauk razlikuje aktivno in pasivno nezmotljivost Cerkve. Aktivna nezmotljivost pripada samo učiteljski oblasti Cerkve, posebnost še papežu, dočim imajo verniki le pasivno nezmotljivost, s katero predloženi nauk sprejmejo in ga ohranjajo.

Iz nauka o „sobornosti“ Cerkve sledi, da dogmatične definicije tudi prvih sedmih vesoljnih cerkvenih zborov niso bile že same po sebi resnične, temveč so se izkazale resnične po sobornosti, to se pravi, ko jih je sprejela vesoljna Cerkev, t. j. hierarhija, duhovniki in verniki. Sv. Duh napolnjuje vso Cerkev in ne samo enega njenega dela, tudi ne samo hierarhijo — ali celo enega samega hierarha, naslednika Petra, Kristusovga namestnika, nad čemer se pravoslavje hudo spotika.

Res, da so apostoli prejeli svetega Duha na poseben način, po dihu Kristusovem po vstajenju; na binkoštni praznik je prišel nanje v podobi ognjenih jezikov, a vendar so tudi laiki božje ljudstvo in kraljevo duhovstvo. Vse krščansko ljudstvo in vsak posameznik je prejel maziljenje sv. Duha, zato, pravi Bulgakov, da vsem vernikom veljajo Kristusove besede: „Pojdite in učite vse narode“ in druge: „Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsem stvarim.“ Duhovnikom je lastno deliti svete zakramente, dočim je resnica zaupana vsej Cerkvi. To pomeni, da oznanjani nauk, čeprav ga je določila najvišja cerkvena avtoriteta — za pravoslavno Cerkev je taka avtoriteta sedem prvih vesoljnih cerkvenih zborov —, zadobi znak nepogrešljive nezmotljivosti, ko ga duhovniki in laiki sprejmejo in si ga osvojijo. Zgodovina priča, da niso bili vsi vesoljni cerkveni zbori priznani, čeprav so bili kot taki sklicani, ker vesoljna Cerkev ni sprejela njihovih odločb. Nasprotno pa so resnice, ki niso bile proglašene, pa jih vesoljna Cerkev veruje in so zato nezmotljive.

Jedro pravoslavne nauka o nezmotljivosti Cerkve obstaja v tem: Sv. Duh, ki je resnica in življenje, napolnjuje vso Cerkev. Resnici, da je Cerkev Kristusovo telo in da v Cerkvi živi sv. Duh, zadostno določujeta temelj Cerkve; organizacija Cerkve je nekaj iz temeljnih potez izvedenega in je zato spremenljiva.

L-ek

OBVEZNOST NOVE POSTNE

POSTAVE

Glede obveznosti nove postne postave pravi apostolska konstitucija „Paenitemini“ (III. II. § 2); eorum substantialis observantia graviter tenet. Teolog jezuit Viljem Bertrams v Osservatore Romano, v katerem je bila izjemoma uradno objavljena tudi konstitucija sama — zato moramo tudi interpretacijo imeti za poluradno — razlaza tako: „Jasno je povedano, da ne smemo imeti posameznega prekrška postne postave, temveč le substancialno kršitev za smrtni greh. Mislim, da je bil izraz substancialna prekršitev izbran namenoma, predvsem zato, da bi bila bolj podčrtana osebna odgovornost posameznega vernika pred Bogom, da se iskreno in resno zatajuje. Konstitucija pa noče trdno vztrajati pri tradicionalni kazuistiki, ki določa, kdaj je smrtni greh in kdaj mali greh, če prekršimo zapoved. Zato enkratne kršitve ne moremo imeti za smrtni greh. Pač pa naredi smrtni greh, kdor ponovno ali stalno prestopa postno zapoved.“

CERKVENA STATISTIKA

za leto 1965 navaja število svetnih in redovnih duhovnikov, ki je bilo 31. decembra naslednje: 346.998. Celotno število katoličanov — kolikor ga je seve-

da mogoče točno ugotoviti — pa je bilo z istim datumom: 465.110.960. Število katoličanov na posameznega škofijskega duhovnika je 1991. Poudarja se, da porast števila katoliških vernikov, ki je od l. 1961 poraslo za 26.264.635 presega število duhovnikov, čeprav je tudi to od leta 1961 poraslo za 7.541 članov. (L'Osservatore Romano — en lengua castellana — št. 697, od 22. marca 1966)

KONCILSKI DOKUMENTI

jih je 16 in se tako razdelijo:

I. Štiri konstitucije: 1. O liturgiji (4. 12. 1963); 2. O Cerkvi (21. 11. 1964); 3. O božjem razodetju (18. 11. 1965); 4. O Cerkvi in sodobnem svetu (7. 12. 1965).

II. Devet dekretov: 1. Sredstva socialne komunikacije (4. 12. 1963); 2. O ekukenizmu (21. 11. 1964); 3. O vzhodnih katoliških Cerkvah (21. 11. 1964); 4. Pastirska funkcija škofov v Cerkvi (28. 10. 1965); 5. O obnovi redovnega življenja (28. 10. 1965); 6. O semeniščih (28. 10. 1965); 7. O apostolatu laikov (18. 11. 1965); 8. O misijskem delovanju Cerkve (7. 12. 1965); 9. O službi in življenju ruhovnikov (7. 12. 1965).

III. Tri deklaracije: 1. Odnos Cerkve do nekrščanskih religij (28. 10. 1965); 2. O krščanski vzgoji (28. 10. 1965); 3. O verski svobodi (7. 12. 1965).

